

KUNGL. STATSKONTORETS

UNDERDÅNIGA UTLÅTANDE

DEN 31 DECEMBER 1908

ANGÅENDE

SÄTTET FÖR VERKSTÄLLANDE AF STÄMPELBELÄGGNING AF STÄMPELPLIKTIGA HANDLINGAR OCH KONTROLLEN DÄRÅ

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1909

TILL KONUNGEN.

I skrifvelse till Konungen af den 8 Mars 1907 har Riksdagen an-
fört, att gällande förordning angående stämpelafgiften upptog tre slag af
stämplar, nämligen helarkstämplar samt enkla och dubbla beläggnings-

stämplor samt att endast beträffande användningen af de dubbla beläggningsstämplarne finnes kontrollföreskrifter af sådan art, att statistiska uppgifter kunde erhållas rörande de belopp, som stämpelbeläggningen af de med dylika stämplor försedda olika slag af handlingar årligen tillförde statsverket. Sådana uppgifter skulle ock, jämlikt bestämmelserna i kungl. brefven den 12 september 1884 och den 19 april 1895, årligen utarbetas inom finansdepartementet, och skulle uppgifter från vederbörande myndigheter till departementet insändas före den 1 oktober årligen, alltså i god tid före statsregleringens uppgörande. Hvad däremot vidkomme användningen af de enkla beläggningsstämplarne, kunde någon specificering, på sätt ofvan nämnts icke åstadkommas och det syntes icke kunna bestridas, att detta vore en brist, som både kunde och borde afhjälpas. Sakens ordnande vore så mycket viktigare, som det gällde afsevärda belopp, i fråga om hvilka dylika specificerade uppgifter saknades. Att åtskilliga olägenheter häraf uppstode, syntes Riksdagen ligga i öppen dag. Hvad särskildt anginge statsregleringen, vore det naturligen af största vikt att vid de olika skattetitlarnes beräkning hafva tillgång till säkra och tillförlitliga uppgifter i statistiskt hänseende. Detta förhållande framträdde särskildt då en stämpelafgift skulle höjas eller en ny stämpelskatt införas. Då inom Riksdagen framhållits, att vid behof för staten af ökade inkomster ett utsträckt anlitande af stämpelskatten vore ett lämpligt medel för ernåendet af detta mål, ville det därför synas Riksdagen vara af vikt, med hänsyn till icke blott redan befintliga utan äfven möjligen erforderliga ytterligare stämpelskatter, att här omförmälda brist blefve på ett tillfredsställande sätt afhjälpt. I sådant afseende hade i en inom Riksdagen väckt motion hänvisats till åtskilliga utvägar. Utan att för det dåvarande ingå i bedömande i detalj af de sålunda ifrågasatta åtgärderna, ansåge sig dock Riksdagen böra beträffande den framkastade tanken att för vissa grupper af handlingar inrätta särskilda slag af stämplor betona, att en dylik åtgärd kunde för den allmänhet, som skulle använda dessa stämplor, medföra ovisshet och föranleda misstag. I hvarje fall torde dock en ingående undersökning af hithörande förhållanden, med inhämtande därvid af erfarenhet från utlandet, vara erforderlig för bedömande af de olika förslagens lämplighet och större eller mindre användbarhet. Den utredning i ärendet som således erfordrades, borde enligt Riksdagens åsikt öfverlämnas åt Eders Kungl. Maj:t att verkställa. Riksdagen anhöll alltså, med erkännande af frågans vikt samt under framhållande, att en förbättrad kontroll borde kunna åstadkommas utan ökade kostnader för det allmänna, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida genom förändrade eller förenklade bestämmelser rörande sättet för verkställandet

af stämpelbeläggning af stämpelpliktiga handlingar skulle kunna utan ökade kostnader för det allmänna åstadkommas en fullständigare kännedom om hvad de särskilda stämpelafgifterna inbringade åt statsverket, äfvensom en mer tillfredsställande kontroll öfver att stadgade afgifter behörigen erlades, samt efter verkställd utredning till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill en dylik utredning kunde gifva anledning.

Sedan Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 22 mars 1907 anbefallt Kungl. Statskontoret att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af Riksdagens berörda skrifvelse, har Statskontoret, då i sagda riksdags-skrifvelse särskildt framhållits, att till den för frågans allsidiga bedömande nödigbefunna undersökning af hithörande förhållanden jämväl borde höra inhämtande af erfarenhet från utlandet, i skrifvelse till Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena anhållit att Hans Excellens behagade sätta Statskontoret i tillfälle att få taga kännedom om, hvilka åtgärder som i England, Frankrike, Tyska riket, Preussen, Österrike, Danmark, Norge och Italien kunde vara vidtagna för ernående af de i Riksdagens skrifvelse åsyftade målen: en så vidt möjligt fullständig statistik öfver det finansiella resultatet af de olika slagen af stämpelskatter samt en tillfredsställande kontroll öfver dessa skatters behöriga erläggande.

Med anledning af Statskontorets sålunda framställda anhållan har Statskontoret fått från Kungl. Utrikesdepartementet mottaga i ofvan angifna länder gällande lagar och författningar i ämnet tillika med åtskillig dithörande litteratur; och får Statskontoret, innan Statskontoret yttrar sig i de af Riksdagen antydda hänseenden, här nedan meddela en redogörelse för de delar utaf nyssnämnda länders lagstiftning i ämnet, som synts Statskontoret vara af särskild vikt för de nu förevarande frågornas belysning.

England.

Stämpelafgifterna (*the Stamp Duties*) utgå på grund af stämpellagen af den 21 Juli 1891 med däri sedermera vidtagna ändringar.

Stämpelpliktiga handlingar skola enligt regeln skrivas på papper, som är försedt med i själfva papperet intryckt stämpel, skrifstämplar.

I vissa fall, hufvudsakligen för sådana oftare förekommande handlingar, hvilka draga en fix stämpelafgift till lågt belopp, är det *tillåtet* att använda beläggingsstämplar (*adhesive stamps*). I några få fall är användandet af beläggingsstämplar *obligatoriskt*, nämligen för utländska

växlar, för mäklareslutsedlar rörande belopp af 100 pund eller däröfver samt för vissa förbindelser till tullverket. Beläggningsstämplar skola äsättas innan handlingen underskrifves.

Särskilda stämplat, endast afsedda för vissa handlingar (*appropriated stamps*) förekomma endast till ringa antal, nämligen *stämplade blanketter* för inom landet utställda växlar och *promissory notes* (skuldförbindelser, som icke innehålla något annat än ett löfte att betala en viss penningsumma; i vissa afscenden likställda med växlar), då dessa papper skola draga stämpel i förhållande till värdet, d. v. s. då de icke äro ställda att betalas vid uppvisandet — äro de betalbara vid uppvisandet utgöres en fix stämpel af 1 penny — samt *beläggningsstämplar* för utom landet utställda växlar och promissory notes i nyssnämnda fall samt för mäklareslutsedlar rörande belopp af 100 pund eller däröfver. Dessutom förekomma dels *denoting stamps*, som användas då en handling's stämpelpfiktighet på något sätt är beroende af stämpelafgiften för en annan handling, antingen så att för den skull frihet från stämpel skall åtnjutas eller stämpel till lägre belopp än i allmänhet utgöras, dels *adjudication stamps*, om hvilka vidare nedan.

Tillförene hafva funnits särskilda stämplat äfven för märkrullor, för scrips, för kvittenser och för anvisningar, men dessa äro numera afskaffade.

Enligt lagens uttryckliga föreskrift får en för ett särskildt slag af handlingar afsedd stämpel icke användas för andra slag af handlingar. Sker detta, betraktas handlingen icke som behörigen försedd med stämpel. Dock är en växel eller en promissory note, som skrivits på stämplat papper till riktig valör, men af oriktigt slag, icke ovillkorligen ogiltig — hvilket den såsom icke vid upprättandet behörigen stämpelförsedd enligt nedan meddelade regler skulle vara, — utan kan erhålla gällande kraft om den förses med stämpel af riktigt slag och dessutom stadgade böter erläggas.

Ett antal ofta förekommande handlingar, såsom kvittenser, checker, växlar, ställda att betalas vid anfordran eller lydande å belopp understigande 5 pund, mäklareslutsedlar å belopp understigande 100 pund, m. fl., draga en fix stämpel af 1 penny. År 1881 medgafs att beläggningsstämplar å 1 penny och postfrimärken å samma belopp finge utan åtskillnad användas för stämpelbeläggnings af handlingar och frankering af bref, hvilket medgifvande år 1883 utsträcktes att gälla för beläggningsstämplar och postfrimärken af valörer icke öfverstigande $2\frac{1}{2}$ shillings. Medgifvandet gäller dock icke sådana handlingar, som skola förses med särskilda för dem afsedda stämplat. Numera äro själfva märkena till och med nyss-

nämnda valör gemensamma för stämpelväsendet och postverket (inskrift: »postage and revenue»). Hela försäljningsbeloppet ingår till Poststyrelsen, hvarefter denna årligen till den myndighet, *the Commissioners of Inland Revenue*, under hvilken stämpelväsendet lyder, utbetalar det belopp, som enligt mellan de båda myndigheterna öfverenskomna grunder beräknas belöpa å stämpelväsendet.

Kontant inbetalning af stämpelavgift i stället för dess utgörande medelst inköp af stämplor torde icke förekomma i vidsträcktare mån än att det i fråga om vissa slag af handlingar är medgifvet att *aflösa* afgiften efter vissa grunder, genom hvilken aflösning (»*composition*») befrielse vinnes från skyldigheten att förse handlingarna med stämpel. För banksedlar (under hvilken term äfven inbegripas vissa af bank eller bankir utställda växlar) skall sålunda enligt stämpelförordningen erläggas viss stämpelavgift för hvarje sedel, men denna stämpelavgift får aflösas i fråga om enskilda banker och bankirer i England och Irland med en afgift för halfår, som utgår med visst belopp i förhållande till antalet utelöpande sedlar, och i fråga om enskilda banker och bankirer i Skottland samt Irländska Banken efter öfverenskommelse med *the Treasury*. Denna rätt till aflösning af stämpelavgiften användes alluänt. Engelska Bankens sedlar äro enligt stämpelförordningen fria från stämpel, men enligt särskild författning skall banken såsom aflösning af stämpelskyldigheten årligen erlägga en summa af 60,000 pund. Aflösning kan vidare äga rum af den stämpel, som skall utgöras vid öfverlåtelse af större eller mindre kommuners samt bolags obligationer. För att ernå sådan aflösning skall kommunen eller bolaget hvar halfår till »*the Commissioners of Inland Revenue*» ingifva uppgift på kommunens eller bolagets hela obligationsskuld, i förhållande till beloppet hvaraf en viss afgift erlägges. Ett liknande förfarande äger rum i fråga om stämpeln för försäkringspolicer med undantag dock af policer för sjö- eller lifförsäkring. Försäkringsbolaget kan friköpa sig från stämpelpliktigheten genom att hvart fjärdedels år ingifva en uppgift på sammanlagda beloppet af under kvartalet influtna premier samt genom att erlägga en i visst förhållande till detta belopp beräknad afgift. Rätten att på sådant sätt vinna aflösning för stämpeln till obligationer och försäkringspolicer är dock icke ovillkorlig, utan beroende af vederbörande myndighets godkännande. Slutligen kan i viss stadgad ordning aflösning äga rum af den stämpel, som eljest skolat utgöras vid öfverlåtelse af koloniala regeringars skuldförbindelser.

Ehuru, enligt hvad ofvan blifvit nämnt, stämpelpliktiga handlingar i allmänhet skola antingen skrivas på stämpladt papper eller ock, innan de underskrivas, förses med beläggningsstämplar, är tillfälle likväl beredt

att få en på ostämplat papper skrifven handling äfven efter dess underskrifvande stämplat. Den, som önskar komma i åtnjutande af en sådan förmån, skall, förutom själfva stämpelafgiften, erlægga en straffafgift (*penalty on stamping*) af 10 pund eller för sjöförsäkringspolicer af 100 pund, samt, om det felande stämpelbeloppet öfverstiger 10 pund, därutöfver 5 procent ränta å detta belopp från den dag, då handlingen försågs med underskrift, till den, då räntan motsvarar beloppet af den felande afgiften. Dessa föreskrifter äga icke tillämplighet på växlar och promissory notes, märkrullor samt fullmakter att rösta vid val och sammanträden, hvilka handlingar således under inga förhållanden kunna efter utfärdandet förses med stämpel. — Utom landet på ostämplat papper utgifna handlingar kunna inom trettio dagar, efter det de inkommit i landet, vardå försedda med stämpel utan erläggande af straffafgift. Dessutom bör anmärkas, att »the Commissioners» äga rätt att efter godtfinnande mildra eller efterskänka straffafgiften.

En särskild procedur är anordnad för det fall, att någon vill erhålla officiellt yttrande rörande den stämpelafgift, som till en viss redan utfärdad handling rätteligen erfordras, vare sig handlingen redan är försedd med stämpel eller ej. Sådant yttrande meddelas af »the Commissioners of Inland Revenue» och handlingen förses, om den redan är stämplat till det af the Commissioners såsom riktigt ansedda beloppet, eller, i annat fall sedan detta ägt rum, med en särskild stämpel, utmärkande att handlingen är behörigen stämpelbelagd (*adjudication stamp*).

Bland de till stämpeluppbördens tryggande meddelade kontrollföreskrifter böra i främsta rummet märkas de, som afse de civilrättsliga eller processuella följderna af underlåten eller felaktig stämpling. Den allmänna regeln i detta afseende uttryckes i stämpelförordningen sålunda, att en handling, som upprättats i någon del af det Förenade Konungariket eller som, hvar den än må vara upprättad, afser egendom, belägen i, eller något ärende, som blifvit utfördt eller skall utföras i någon del af det Förenade Konungariket, icke får, utom i brottmål, åberopas inför domstol och icke skall vara användbar för något som helst ändamål, med mindre den är försedd med stämpel enligt den vid utfärdandet gällande författningen. De handlingar, hvilka under intet förhållande kunna stämplas efter utfärdandet, nämligen växlar och promissory notes, märkrullor samt fullmakter att rösta vid val och sammanträden, äro således, om de utfärdats utan stämpel, ovillkorligen ogiltiga. I fråga om andra slag af handlingar gäller däremot, att om sådan handling företes inför domstol, utan att vara med stämpel försedd, den tjänsteman, till hvars tjänstebefattning handlingens uppläsande hörer, skall fasta myndighetens uppmärksamhet på

den i afseende på stämpel till handlingen förefintliga brist. Om därefter vederbörande part till nämnda tjänsteman inbetalar det felande stämpelbeloppet jämte straffafgiften för underlåten stämpling och därutöfver ett pund, godkännes handlingen såsom bevisningsmedel.

Till kontroll å afgifternas behöriga utgörande är vidare stadgadt, att ingen tjänsteman, till hvars åliggande det hör att i offentliga böcker, register eller protokoll införa eller anteckna stämpelpfiktiga handlingar, får fullgöra sådant, utan att handlingen är vederbörligen försedd med stämpel; samt att hvarje utgifvare af en handling, som är af beskaffenhet att kunna blifva underkastad stämpel i förhållande till det uti densamma uttryckta värde är, vid bötesansvar för uppsåtlig försummelse, pliktig att uti handlingen riktigt angifva alla de omständigheter, som på stämpelpfiktigheten kunna äga inflytande.

Slutligen är i talrika fall bötesansvar stadgadt för underlåtenhet att förse stämpelpfiktiga handlingar med de föreskrifna stämpelbeloppen.

Makulering af stämplat till enskilda handlingar verkställes af den enskilda parten.

I den berättelse, som »the Commissioners of Inland Revenue» ärligen afgifva rörande sin ämbetsförvaltning förekommer, bland andra statistiska tabeller rörande stämpelafgiften, äfven en mycket detaljerad specifikation af de särskilda stämpelrubrikernas afkastning. Denna specifikation upptager fjorton afdelningar, af hvilka två, såsom afseende stämpel till spelkort och till vissa medicinska preparat, här kunna lämnas ur räkningen. Af de öfriga afdelningarna upptager den första stämpelpfiktiga handlingar (*deeds and other instruments*), rörande hvilka specifikation icke lämnas i de följande afdelningarna, och angifves i rubriken till denna afdelning, att siffrorna äro delvis approximativt beräknade (*partly estimated*). Denna första afdelning upptager särskilda siffror för åtskilliga slag af handlingar, nämligen lagfarter, inteckningar, arrende- och hyreskontrakt, öfverlåtelse af fondpapper, dispositioner af egendom till förmån för flera personer efter hvarandra (*settlements*), märkrullor, vissa slags kontrakt (*agreements under hand*), vissa slags skuldförbindelser (*bonds, debentures* m. fl.), samt *letters of allotment* (genom hvilka en person berättigas att under vissa förhållanden blifva innehafvare af aktier eller obligationer), hvarefter tabellen upptager särskilda siffror för handlingar, ej specificerade, för af kommuner m. fl. inbetalda afgifter för aflösning (*composition*) af stämpelafgifter, för

straffavgifter, för oskrifvet stämplat papper samt för af Poststyrelsen redovisade, på stämpelväsendet belöpande andelar af försäljningssumman för märken gemensamma för postverket och stämpelväsendet. I de följande tabellerna redogöres för afkastningen af: a) *the penny stamps* eller den fixa stämpelavgift af 1 penny, som utgöres för kvittenser, checker, vissa mäklarslutsedlar, policer till andra försäkringar än sjö- och lifförsäkringar, m. fl., utan specifikation af avgiften för särskilda slag af dessa handlingar, hvarvid erinras, att den i tabellen upptagna summan utgör det belopp, som, enligt hvad ofvan blifvit sagdt, redovisas af Poststyrelsen och sålunda blott är approximativ; samt vidare för stämpelavgifterna för: b) aktiebolags inbetalda kapital, hvilken stämpel uppbäres på sådant sätt, att den anmälan om storleken af ett aktiebolags nominella kapital eller om ökning däraf, som skall ingifvas till vederbörande registreringsmyndighet, förses med föreskrifven stämpel; b) lån, som under vissa förhållanden upptagas af kommuner och bolag, därvid stämpeln åsättes den anmälan om lånets storlek, som skall af läntagaren göras hos the Commissioners, varande denna, genom 1899 års finanslag införda stämpel hufvudsakligen en supplementärskatt med jämförelsevis ringa afkastning; c) växlar och promissory notes, för hvilka särskilda stämplat finnas; d) sjöförsäkringspolicer; e) lifförsäkringspolicer; f) vissa fondpapper (*marketable securities transferable by delivery*), medan flertalet fondpapper faller under den första afdelningen; g) mäklarslutsedlar lydande å belopp af 100 pund eller därutöfver, för hvilka slutsedlar finnas särskilda stämplat; h) vissa intyg och tillståndsbevis; i) banksedlar, för hvilka stämpelavgiften till allra väsentligaste delen utgöres genom aflösning; samt k) aktier. I en särskild tabell meddelas redogörelse för de s. k. *fee stamps*, hvarmed afses stämpelavgifter, som vid domstolar och myndigheter utgöras i stället för de forna sportelavgifterna, hvilka härigenom indragits till statsverket. Dessa avgifter påbjudas icke i den egentliga stämpellagstiftningen, utan i författningar, som reglera proceduren vid vederbörande domstolar och myndigheter.

I sammanhang härmed torde böra anmärkas, att efter den år 1894 vidtagna genomgripande reformen af arfsskattelagstiftningen, arfsskatterna icke vidare till någon del uttagas såsom stämpelskatter.

Hvad nu angår det sätt, hvarpå tillgång till dessa statistiska uppgifter beredes, torde först böra omnämnas, att i den utförliga handbok rörande det engelska stämpelskatteväsendet, hvilken varit för Statskontoret tillgänglig och i hvilken upptagas de i ämnet gällande författningar jämte kommentarier, icke kunnat återfinnas några i direkt statistiskt syfte gifna bestämmelser med undantag af de ofvan omförmälda om särskilda stämplat för växlar och promissory notes samt vissa mäklarslutsedlar. Gifvet

är, att uppgifterna rörande stämpel för aktiebolags inbetalda kapital och för vissa lån erhållas från de myndigheter, till hvilka de stämpelpfiktiga anmälningarna ingifvas, likasom i fråga om handlingar, som utgifvas af offentliga myndigheter, dessa naturligen lämna erforderliga uppgifter. Om beloppet af de afgifter, främst stämpeln för banksedlar, som utgå genom aflösning af stämpelavgiften, finnas uppgifter hos the Commissioners, som bestämt aflösningens beloppet. Uppgifterna om stämpel till sjö- och liffförsäkringspolicer torde lämnas af vederbörande försäkringsbolag. I öfrigt lärer för utrönande af det sätt, på hvilket de statistiska uppgifterna erhållas, vara erforderligt att genomgå den allmänna lagstiftningen rörande de särskilda handlingarna, ett arbete, hvilket Statskontoret icke varit i tillfälle utföra. Erinras bör dessutom om ofvan angifna förhållande, att en del af de statistiska uppgifterna blott äro approximativa.

Frankrike.

I de flesta länder finnas skatter, hvilka med afseende på sin plats i skattesystemet äga hufvudsakligen samma betydelse som stämpelskatten, ehuru skatterna uppbäras utan förmedling af stämpladt papper. I intet land är detta i så hög grad förhållandet som i Frankrike. I detta land finnes ett egenartadt institut, som visserligen blifvit efterbildadt i vissa länder, såsom Italien och Belgien, men i de flesta länder saknar all motsvarighet. Detta institut är »l'Enregistrement». Med enregistrement förstås antecknandet i vissa för ändamålet bestämda offentliga böcker af innehållet af de skriftliga handlingar, som äro underkastade en sådan formalitet — och hvilka utgöra det vida öfvervägande flertalet af så väl judiciella som enskilda handlingar, hvilka skola äga någon rättsverkan — äfvensom af de anmälningar om egendoms öfvergång från en person till en annan, som i vissa af lagen bestämda fall böra göras. Ändamålet med denna formalitet är tvåfaldigt: det ena, halft civilrättsligt, att utgöra en af staten den enskilde beredd förmån, åsyftande, allt efter olika fall, att betrygga de inregistrerade handlingarnes tillvaro, att konstatera deras utgifningsdag, att gifva dem full laga verkan eller att bereda kännedom om förändringarna i äganderättsförhållandena inom landet (dessutom finnas dock särskilda fastighetsböcker), det andra, fiskaliskt, att utgöra grundvalen för uppbörden af en skatt. För »l'Enregistrement» finnas byråer inom vissa smärre distrikt samt en talrik särskild tjänstemannakår. Skatten, enregistmentsavgiften,

uppgår till mycket högt belopp och utgör den till afkastningen främsta bland Frankrikes statsinkomster.

Ehuru genom enregistrementsavgiften beskattas åtskilliga transaktioner, hvilkas beskattning hos oss sker genom stämpelavgifter, skulle en redogörelse för förstnämnda afgifts uppördssätt och hvad därmed sammanhänger föra för långt och med afseende på institutets säregna karaktär vara utan nytta för den här ifrågavarande utredningen.

Stämpelavgifterna i Frankrike (*droits de timbre*) träffa, äfven de, flertalet handlingar, som äro afsedda att hafva någon rättsverkan, och äga sålunda en mycket stor omfattning, ehuru de i fråga om finansiell betydelse för statsverket stå ganska långt efter enregistrementsavgifterna (för 1906 i runda tal 202,000,000 fr. mot 612,000,000 fr.).

Hufvudförfattningen för stämpelskatten är ännu lagen af den 13 brumaire år VII (3 november 1798), ehuru dess bestämmelser blifvit modifierade och utvidgade genom ett mycket stort antal senare författningar.

Stämpelavgifterna äro af tre slag: dimensionsstämpel, proportionell stämpel och fix stämpel. Uppbördens sker a) genom försäljning af stämplat papper, b) genom s. k. extraordinär stämpel, d. v. s. påtryckning af stämpel å papperet, c) genom abonnement och d) genom s. k. *visa pour timbre* eller skriftlig påteckning å handlingen i stället för stämpel.

1) Dimensionsstämpel.

Den sedan långa tider tillbaka och allt fortfarande gällande regeln är, att alla offentliga handlingar samt alla enskilda handlingar samt utdrag och afskrifter af sådana af beskaffenhet att grundlägga eller kunna grundlägga någon rättighet eller att inför domstol kunna företes såom bevis för skuldförbindelse eller befrielse från sådan, såsom verifikation eller såsom stöd för käromål eller svaromål, skola skrivas å stämplat papper. Detta innebär, enligt regeln och där icke annorlunda är stadgadt, att handlingarna skola skrivas å det stämplade papper, som staten i fem olika storlekar tillhandahåller. Detta stämplade papper är åsatt olika pris efter papperets större eller mindre format (däraf namnet »dimensionsstämpel»). Med några undantag äger hvar och en använda det slag af stämplat papper, han önskar. Likaså är det, äfvenledes med några undantag, tillåtet att skriva handlingarna på ostämplat papper samt att därefter få handlingarna hos vederbörande myndighet försedda med extraordinär (påtryckt) stämpel eller med *visa pour timbre*. Om papperet icke är af samma storlek som något af nyssnämnda fem slag, skall stämpelavgiften för det närmast större utgöras. Detta är den gamla regeln, men sedan år 1862 är det medgifvet för myndigheter att i stället för påtryckt stämpel eller *visa*

pour timbre använda beläggningsstämplar af ett särskildt slag (*timbres mobiles de dimension*) till valörer motsvarande dimensionsstämplarnas. För offentliga anslag (affischer) finnas särskilda slag af nu omförmälda beläggningsstämplar. Ytterligare ett tredje slag af »lösa dimensionsstämplar», om hvilka särskilda regler gälla, finnas för »copies d'exploits», hvarmed förstås part tillställda bevis om vissa af notarier eller rättsbetjante vidtagna åtgärder, såsom t. ex. växelprotester. Bruket af dessa särskilda slag af beläggningsstämplar, hvilka endast användas af vederbörande tjänstemän, har till större delen utträngt användningen af *visa pour timbre*.

Den allmänna regeln, att alla enskilda handlingar skola skrivas på stämplat papper, är dock med afseende på det sätt, hvarpa ansvaret för öfverträdelse däraf är bestämdt, af väsentligt mindre omfattning än hvad på grund af lagbudets affattning skulle kunna förmodas. Med undantag för vissa slag af handlingar (försäkringspolicer, offentliga anslag, konnossementer samt mönsterrullor för sjöfolk), hvilkas upprättande utan erläggande af stämpelavgift är belagdt med bötesansvar, finnes ansvar stadgadt endast för det fall, att handlingen ostämplat eller utan att vara försedd med extraordinär stämpel eller med *visa pour timbre* företes inför domstol. Handling af nu ifrågavarande slag kan således upprättas utan stämpel, blott man, när dess företeende inför domstol ifrågakommer, drager försorg därom, att densamma dessförinnan hos vederbörlig myndighet företes för erhållande mot afgiftens erläggande af påtryckt stämpel eller *visa pour timbre* eller för åsättande af ofvan omförmälda slag af beläggningsstämplar.

I fråga om *offentliga anslag* (affischer) finnes i vissa fall en annan tariff för dimensionsstämpeln än den i allmänhet gällande.

Försäkringspolicer äro, såsom ofvan blifvit nämnt, underkastade dimensionsstämpel. Hvarje kontrakt om försäkring äfvensom hvarje efterföljande aftal om förlängning af försäkringen eller om förhöjning af premien eller det försäkrade beloppet skall sålunda skrivas på stämplat papper. Innefattar policen bestämmelse om tyst förlängning, skall den dessutom inom viss tid från utgifningsdagen underkastas *visa pour timbre*, för hvilken erlägges en afgift, motsvarande stämpeln för själfva policen.

Då det är fråga om försäkringar mot *annan skada än sjöskada*, gifves likväl för uppbörden af stämpeln för försäkringspolicer äfven ett annat sätt, hvilket enligt lagen af den 29 december 1884 är obligatoriskt i fråga om brand- och lifförsäkringar med bestämda premier, vissa ömse-sidighetsbolag för brand- och lifförsäkring samt vissa departementala brandstodsföreningar, men fakultativt för öfriga slag af försäkringar, dock, såsom nämnts, icke för sjöförsäkringar, för hvilka abonnement under inga

förhållanden äger rum. Försäkringsgifvaren befrias i nu antydda fall från skyldigheten att betala skatten för hvarje särskild police eller annat aftal genom att med staten sluta aftal om årligt *abonnement*. Detta beräknas i sådant fall efter totalsumman af det föregående årets transaktioner och utgår i visst förhållande till denna. Önskar försäkringsgifvaren, i det fall att sådant är medgifvet, upphöra med ingånget *abonnement*, skall för hvarje i gällande kraft varande police erläggas en viss fix afgift. Policer, utfärdade af försäkringsgifvare, som ingått *abonnement* om stämpelafgiftens erläggande, förses kostnadsfritt med stämpel af särskildt slag.

Till kontroll å uppbörden af försäkringsstämpeln är stadgadt, att försäkringsbolag och andra försäkringsgifvare vid äfventyr af böter äro pliktiga att, innan de börja sin rörelse, till enregistrementsbyrån i den ort, där de äga sitt hufvudkontor, anmäla rörelsens beskaffenhet och direktörens namn och att föra ett register, där alla policer och ytterligare aftal inom sex månader från utgifningsdagen till sitt innehåll summariskt angifvas; detta register besiktigas och bladen i detsamma numreras och märkas af domaren vid handelsdomstolen eller fredsdomaren i orten. Dessutom äga enregistrementsstjänstemännen ovillkorligt tillträde till alla försäkringsgifvarens böcker och handlingar.

2) *Proportionell stämpel.*

Den proportionella stämpeln utgöres, där icke för särskilda fall anorlunda är föreskrifvet, genom användning antingen af blanketter med påtryckt stämpel, som i ett stort antal olika valörer tillhandahållas af staten, eller belägningsstämplar af ett särskildt slag (*timbres proportionels mobiles*).

Underkastade den proportionella stämpeln äro a) växlar och öfriga handelspapper (*effets de commerce*), vissa skuldförskrifningar samt war-rants; b) hypoteksbankens (*Crédit foncier*) obligationer och pantbref, franska bankens sedlar samt anvisningar på statskassan af föreståndarna för vissa publika kassor; c) franska aktier och obligationer; d) utländska aktier och obligationer samt främmande staters skuldförskrifningar; e) mäklarelsedlar.

a) Växlar och andra handelspapper.

Omfattande bestämmelser finnas meddelade rörande ansvar för dem, hvilka taga befattning med växel, som icke är behörigen försedd med stämpel. För dessa bestämmelser torde icke vara behöfligt att här redo-

göra, men däremot torde böra omförmålas vissa andra påföljder för underlåten stämpelbeläggning. Innehafvaren af en icke behörigen stämpelförsedd växel äger, i händelse växeln icke är accepterad, talan om betalning endast mot trassenten; är åter växeln accepterad, äger han talan endast mot acceptanten och trassenten, mot den senare likväl blott i det fall, att denne icke kan visa att betäckning varit gifven. Innehafvaren af hvarje annat stämpel underkastadt, men icke behörigen stämpelförsedt handelspapper äger endast mot utgifvaren talan om betalning. Alla häremot stridande öfverenskommelser äro kraftlösa. Vidare är det såväl enskilda personer som bolag och offentliga institutioner förbjudet att för egen eller andras räkning inkassera eller låta inkassera handelspapper, som icke äro behörigen stämpelförsedda vid ansvar af böter, motsvarande sex procent af de inkasserade papprens belopp. Slutligen är hvarje öfverenskommelse om återgångstalan för bristande betalning kraftlös, om den afser ett icke behörigen stämpelförsedt handelspapper.

b) Stämpelafgiften för hypoteksbankens obligationer och pantbref utgöres genom en abonnementssumma af vissa centimer för hvarje 1,000 francs af det belopp, som uttrycker totalsumman af det föregående årets transaktioner. Franska bankens sedlar äro underkastade den proportionella stämpeln för handelspapper, men denna utgöres likaledes genom erläggande af en efter medeltalet af de under året utelöpande sedlarna beräknad abonnementssumma.

c) Franska aktier och obligationer.

Stämpelafgiften för aktier och obligationer är en emissionsstämpel. Stämpelbeloppet för aktier utgör 1 procent af det nominella värdet, om bolaget skall äga bestånd längre tid än tio år, eljest $\frac{1}{2}$ procent. I brist af nominellt värde utgår afgiften efter det verkliga, beräknadt efter den uppskattning däraf, som enligt de för *l'enregistrement* gällande regler skall af den skattskyldige göras. För vissa slag af aktier, hvilka icke kunna öfverlåtas utan vissa i Code civil stadgade formaliteter, äger icke proportionell utan dimensionsstämpel rum.

Till kontroll å uppburden af aktiestämpeln äro vissa bestämmelser meddelade. Jämte det bolaget har att på vederbörligt ställe lämna mycket detaljerade uppgifter om alla förhållanden, som röra bolaget, skola aktiebrefven tagas ur en för ändamålet särskildt inrättad bok och dessförinnan förses med stämpel sålunda åsatt, att, då aktiebrefven lösryckas ur boken, en del af stämpeln medföljer brefvet, medan den andra delen kvarstannar å återstoden af det blad, aktiebrefvet i boken bildat. Denna bok skall vid anfordran tillhandahållas enregistrementstjänstemännen. Dryga böter ut-

krävas af bolag, som öfvertråda dessa bestämmelser, äfvensom af mäklare, som lämna sitt biträde vid öfverlåtelsen af en ostämplad aktie.

Aktiestämpeln kan emellertid äfven utgöras under formen af abonnement, hvilket likväl måste ingås för hela den tid bolaget äger bestånd. Den årliga abonnementsavgiften, som erlägges kvartalsvis, utgör 6 centimer för 100 francs af beloppet utaf hvarje utfärdad aktie. Abonnementet befriar icke från iakttagande af nyssnämnda för kontroll a uppbörden stadgade formaliteter, men stämpeln — som i detta fall är af ett särskildt slag — äsättes kostnadsfritt. Bolag, som ingått abonnement, åtnjuter en särskild förmån därutinnan, att detsamma, om det ställes under utredning eller under de två sistförflutna åren icke lämnat utdelning, befrias från utgörande af den årliga avgiften till dess utdelning åter äger rum.

För obligationsstämpeln gälla väsentligen samma regler som för aktiestämpeln. Stämpelavgiften utgör, då den erlägges kontant, 1 procent af det i hvarje obligation förskrifna beloppet och den årliga avgiften vid abonnement 6 centimer för hvarje 100 francs för hvarje obligation. Hvad abonnementsavgiften beträffar, bör likväl anmärkas, att denna, i olikhet med abonnementsavgiften för aktier, beräknas för hvarje *särskild* obligation, så att i och med det en obligation inlöses abonnementsavgiften minskas med ett mot avgiften för denna obligation svarande belopp. Franska statens skuldförbindelser äro fria från stämpel.

Såväl aktiestämpeln som obligationsstämpeln utgöras i alldeles öfvervägande grad genom abonnement. De influtna avgifterna utgjorde år 1906 i runda tal: för aktiestämpeln genom abonnement 6,404,000 fr. mot 38,000 fr. utan abonnement; för obligationsstämpeln 13,000,000 fr. mot 7,000 fr.

Här torde böra anmärkas, att öfverlåtelse af aktier och obligationer träffas af en på grund af lagen den 23 juni 1857 utgående särskild skatt (*droit de transmission*), som icke har karaktären af stämpelskatt.

d) Utländska aktier och obligationer samt främmande staters skuldförskrifningar.

Utländska aktier och obligationer äro underkastade samma stämpel som motsvarande franska papper. En åtskillnad måste likväl göras mellan de papper, som noteras på fransk börs, och dem, som icke åtnjuta denna förmån. De senare förses med stämpel till 1 procent af nominella värdet; för de förra åter skall stämpelskyldigheten alltid fullgöras medelst erläggande af den årliga abonnementsavgiften af 6 centimer för hvarje belopp af 100 francs, som är förskrifvet i de skattskyldighet underkastade papperen. Antalet af dessa bestämmes af finansministern, som därvid skall inhämta yttrande af en på i lagen bestämdt sätt sammansatt kommission.

Hvarje bolag, stad o. s. v., som erhållit rätt att låta notera sina aktier eller obligationer å fransk börs, skall utse en i Frankrike bosatt, af finansministern godkänd representant, som ansvarar för afgifternas utgörande. De utländska papper, om hvilka här är fråga, förses, sedan noteringen å börsen ägt rum, icke med stämpel, utan ersättes denna för dem af en i den officiella tidningen införd notis om att afgiften blifvit erlagd. Särskilda kontrollbestämmelser äro meddelade i fråga om stämpeln till aktier och obligationer, som icke äro noterade å fransk börs.

Stämpeln för främmande staters skuldförskrifningar, som utgår efter en särskild tariff, skall alltid erläggas kontant (således utan abonnement) mot *visa pour timbre* eller ock förses med extraordinär (i papperet intryckt) stämpel.

e) Mäklareslutsedlar.

Enligt lagen af den 2 juli 1862 skola mäklareslutsedlar skrivas på papper, som förses med extraordinär stämpel med olika belopp, allt efter som transaktionen afser ett belopp icke öfverstigande 10,000 francs eller ett högre belopp. Ur denna stämpelafgift, ännu gällande för mäklare, som förmedla andra affärer än köp och försäljning af fondpapper (*courtiers*), har i fråga om mäklare, som förmedla sistnämnda slag af affärer (*agents de change*), utvecklats sig en särskild börsskatt (*impôt sur les opérations de bourse*), grundad på lagen af den 28 april 1893. Denna skatt upptages i budgeten som en från stämpelskatten skild skatt och kan icke sägas hafva karaktären af stämpelafgift, om än skatten anses kunna erläggas genom användning af dimensionsstämpel (ej beläggningsstämplar). Att här redogöra för det sätt, hvarpå denna skatt är anordnad, torde icke vara lämpligt.

3) *Fix stämpel.*

Den fixa stämpeln utgöres för: a) kvittenser; b) checker; c) transportkontrakt (fraktsedlar, järnvägsfraktkvitton, konnossementer); d) pass; e) jaktlicenser; och f) kontroll å fabriksmärken.

Beläggningsstämplar af särskilda typer finnas för kvittenser af enskilda, för kvittenser af tjänstemän, för järnvägsfraktkvitton, för fraktsedlar, för konnossement samt för kontroll å fabriksmärken. För inrikes pass, för utrikes pass och för jaktlicenser användas särskildt stämplade formulär. För utgörande af checkstämpeln få i allmänhet icke användas beläggningsstämplar, utan skola checkerna skrivas på särskildt stämplade blanketter, dock att beläggningsstämplar (kvittensstämplar eller proportio-

nella stämplor) få användas till checker, som dragas från ort utom landet på ort inom Frankrike, afvensom för utgörande af den tilläggsafgift af 10 centimer, som erlägges för check, som drages från en plats på en annan inom Frankrike. Järnvägarnas kvittenser och fraktsedlar samt konnossement kunna äfven förses med extraordinär stämpel, men dessutom är i fråga om fraktkvitton och fraktsedlar vid järnvägarna sedan år 1892 medgifvet, att de järnvägsbolag, som sådant önska, kunna erhålla tillåtelse att på sitt ansvar uppbära och till statsverkrkt inbetala de ifrågavarande stämpelafgifterna, allt med iakttagande af vissa bestämmelser, i hvilket fall kvittenserna och fraktsedlarna ej förses med stämpel. Detta medgifvande användes ock i mycket stor utsträckning. I förbigående kan anmärkas, att denna järnvägarnas stämpelafgift inbringar öfver en femtedel af stämpelskattens hela afkastning (1906: 42,600,000 fr.). För utgörande af kvittensstämpeln kan äfven stämpling af blanketter äga rum, hvarjämte järnvägsbiljetter, teaterbiljetter och andra biljetter, hvilka berättiga till någon plats och, såsom innefattande bevis, att afgiften för platsen blifvit erlagd, äro underkastade kvittensstämpeln, då priset öfverstiger 10 francs, få utlämnas utan stämpel, såvida vederbörande bolag eller direktör underkastar sig de kontrollbestämmelser för stämpelafgiftens erläggande, som förvaltningen äger bestämma.

Stämpeln för kontroll å fabriksmärken redovisas visserligen till sin afkastning under stämpelskatten, men har en helt annan karaktär än öfriga stämpelafgifter, likasom den, såsom utgående efter en särskild tariff, icke kan anses som en egentlig fix stämpel, ehuru den plägar hänföras till dessa. Den är icke obligatorisk, utan erlägges för erhållande af en stämpel, som till intygande af fabriksmärkets autenticitet fästes å varornas etiketter eller omslag.

För uppbörden af de särskilda slagen af fixa stämpelafgifter äro meddelade kontrollföreskrifter, hvilka särskildt i fråga om de finansiellt betydande afgifterna för »transportkontrakt» äro omfattande och detaljerade. En redogörelse för dessa mycket speciella bestämmelser torde icke här vara på sin plats i vidare mån än att beträffande den i finansiellt afseende likaledes betydande kvittensstämpeln (1906: öfver 23,000,000 fr.) kan nämnas, att det stora flertalet bolag (alla hvilkas papper äro underkastade enregistrementsafgift) äro pliktiga att på anfordran af enregistrementsjänstemännen förete sina böcker, handlingar samt verifikationer till inkomster och utgifter. Öfverträdelser af bestämmelserna rörande kvittensstämpeln bestraffas med böter af 50 francs, hvilka utgå för hvarje särskildt kvitto, som icke blifvit behörigen med stämpel försedt. Stämpelafgiften drabbar enligt lagen gäldenären, men fordringsägare, som läm-

nat kvitto utan att tillse att detsamma i behörig ordning försetts med stämpel, svarar personligen och utan regress till gäldenären för beloppet af stämpelafgiften, böterna och öfriga kostnader.

Till kontroll å efterlefnaden af stämpelförfattningarnas föreskrifter äro, utom ansvar för öfverträdelser, meddelade vissa allmänna bestämmelser. Sålunda är det förbjudet notarier, sekreterare och registratorer vid myndigheter (greffiers), skiljemän (arbitres) och sakkunnige (experts) att vidtaga några åtgärder, domare att fälla några domar och förvaltande myndigheter att meddela några beslut på grund af handlingar, register eller handelspapper, som icke äro behörigen försedda med stämpel. Vidare är det tjänstemännen vid l'Enregistrement förbjudet att inregistrera handlingar i allmänhet, utan att dessa äro behörigen stämpelförsedda, samt särskildt växelprotester, utan att växeln, behörigen stämpelförsedd, dem förevisas.

Tillsynen öfver efterlefnaden af stämpelförfattningarna utöfvas i närmaste hand af tjänstemännen vid l'Enregistrement. Dessa äga ovillkorlig rätt att vid anfordran få sig företedda alla böcker, register och räkenskapshandlingar, som innehafvas af myndigheter, bolag samt järnvägs- och andra transportföretag. Dessutom äga tulltjänstemän samt tjänstemän vid förvaltningen af de indirekta skatterna samt de kommunala acciserna rätt att åtala förbrytelser mot föreskrifterna om stämpel till enskilda handlingar i allmänhet. Enahanda rätt tillkommer polis- och posttjänstemän i fråga om kvittensstämpeln o. s. v. De handlingar, som blifvit upprättade i strid med stämpelförfattningarna, få af vederbörande tjänstemän kvarhållas för att biläggas det protokoll, som angående förseelsen bör upprättas, såvida icke de skyldiga frivilligt underteckna detta protokoll eller genast inbetala böterna och det bristande stämpelbeloppet. Vid förseelse mot stämpelförfattningarna föres talan om erläggande af afgifterna med böter solidariskt mot alla undertecknarna af en handling, som bär flera underskrifter; mot långifvare och låntagare vid skuldförbindelser; mot fordringsägare och gäldenärer vid kvittenser; samt mot de tjänstemän, som mottagit eller upprättat offentliga handlingar, för hvilka icke vederbörligen stämpelförsedda handlingar ligga till grund.

Makulering af stämplarna till enskilda handlingar sker enligt regeln genom den enskildes försorg. I ett par fall sker makuleringen lik-

väl genom vederbörande tjänsteman, nämligen i fråga om protesterade växlar, som inkomma från utlandet, samt anvisningar på offentliga kassor.

Såsom af förestående redogörelse för sättet för uppbörderna af de olika franska stämpelafgifterna torde framgå, medgifver detta upprättandet af en ganska omfattande stämpelstatistik, och en sådan föreligger äfven. Statistiken sönderfaller i två afdelningar: icke proportionell stämpel (dimensionsstämpel och fix stämpel) samt proportionell stämpel. I fråga om den egentliga dimensionsstämpeln, som skall utgöras för handlingar i allmänhet, hvilka icke äro underkastade särskild stämpel, kan statistiken naturligtvis icke upptaga annan specifikation än att den skiljer mellan skriftstämplar, beläggningsstämplar (*timbres mobiles de dimension*) samt extraordinär stämpel och *visa pour timbre*. Den efter särskild tariff utgående stämpeln för offentliga anslag redovisas särskildt. »Försäkringskontrakt» och »transportkontrakt» bilda två stora grupper med många särskildt redovisade underrubriker, hvilken specifikation möjliggöres genom bolagens anmälningsskyldighet, de dels obligatoriska, dels fakultativa abonnementen och de särskilda typerna af beläggningsstämplar. De särskilda stämpel-sorterna medgifva äfven speciell redovisning af stämpelafgifterna för kontroll å fabriksmärken, för pass (särskildt för inrikes och för utrikes) för jaktlicenser, för kvittenser (särskildt för enskildas och för tjänstemäns) samt för checker (särskildt för platschecker och för checker från en plats på en annan).

Under rubriken proportionell stämpel upptagas särskildt stämpelafgifterna för handelspapper (växlar m. fl. och warrants) och för franska bankens sedlar samt under den allmänna rubriken fondpapper (*valeurs mobilières*) två underrubriker, franska papper och utländska papper, af hvilka under den förra redovisas stämpelafgifterna särskildt för aktier, för obligationer och för hypoteksbankens obligationer och pantbref samt under den senare för aktier, för obligationer och för främmande staters förskrifningar. För hvarje slag af papper, där abonnement ifrågakommer, angifves, huruvida afgiften influtit genom dylikt eller icke.

För de proportionella stämpelafgifterna finnas visserligen, utom de särskilda slag af stämplor, som användas för aktier och obligationer (särskilda för hvartera slaget), för hvilka afgiften utgöres genom abonnement, samt stämplade blanketter för handelspapper, blott ett slag af beläggningsstämplar, men de anmälningar, som af bolag m. fl. skola göras

rörande hithörande förhållanden, lämna otvifvelaktigt material för statistikens upprättande.

Preussen.

I ämnet gäller stämpelskattelagen af den 31 juli 1895.

Skyldigheten att utgöra stämpel för en handling fullgöres genom användning a) af skriftstämplar; b) af tryckta formulär med stämpel; c) af tryckta ark med stämpel; eller d) af beläggningsstämplar. Dessutom kan i vissa fall e) kontant inbetalning af stämpelafgift genom aflösning af stämpelplikten ifrågakomma.

Tryckta formulär med stämpel skola användas för näringslegitimationsbevis, pass och passkort samt betyg för fartygsbefälhafvare, styrmän och maskinister på ångfartyg.

Tryckta ark med stämpel skola användas för tillståndsbevis för anordnande af lustbarheter.

I dessa fall får handlingarnas förseende med stämpel endast ske genom användning af de föreskrifna tryckta formulären eller arken.

Beläggningsstämplar. Sådana finnas af flera olika valörer, men endast af en typ. Beläggningsstämplar få i regeln endast användas, så vida handlingen icke drager högre stämpel än 300 mark. Uppgår stämpeln till högre belopp, måste, om beloppet är delbart med 100, skriftstämplar användas, medan för det öfverskjutande beloppet beläggningsstämplar till möjligast minsta antal användas.

Bestämmelserna om *makuleringen* af använda beläggningsstämplar intaga en viktig plats i den preussiska stämpellagstiftningen. Regeln är den, att makuleringen icke får ske af den enskilde, utan skall verkställas af stämpelmyndigheter, stämpelförsäljare, andra myndigheter, notarier och skiljemän under något olika former för de olika slagen af funktionärer. Om den stämpelpliktiga handlingen icke kan företes — stämpelbeläggningsen skall i regeln ske inom viss tid efter handlingens utfärdande — skall den skattepliktige till myndigheten ingifva en anmälan, som upptager det väsentliga innehållet i handlingen, eller ock låta införa detta innehåll i myndighetens protokoll. Stämpeln fästes då å den ingifna anmälan eller å lämnadt utdrag af protokollet. Företes sedermera originalhandling, skall på denna göras anteckning om den förut skedda stämpelbeläggningsen af anmälningsskriften eller protokollsutdraget.

I vissa fall får emellertid makulering af beläggningsstämplar ske utan myndighets öfvervakande. Detta är medgifvet för utgifvare af bergverksandelar (Kuxscheine), testamenten samt försäkringsfördrag, policer och deras förlängningar; för auktionsförrättare med afseende på de af dem upprättade auktionsprotokoll; samt för advokater (Rechtsanwälte) med afseende på de af och för dem upprättade fullmakter. Dessutom kan på begäran finansministern medgifva sparkassar, bolag, föreningar, banker, bankirer, kreditanstalter, industriella företag m. fl. rätten att för vissa slag i deras rörelse ofta förekommande handlingar själfva makulera stämplarna, med rätt för finansministern att återkalla det lämnade medgifvandet. Denna tillåtelse kan afse icke blott de af vederbörande bolag m. fl. själf utgifna, utan äfven de af tredje person till förmån för bolaget m. fl. utgifna handlingar. Såsom villkor för stämplarnas makulering utan myndighets medverkan gäller, bland annat, att tillåtelsen endast gäller handlingar, som icke draga stämpel till högre belopp än 30 mark (för försäkringsfördrag, policer och förlängningar 50 mark), samt att de, som vilja begagna sig af tillåtelsen skola, så vidt det icke är fråga om testamenten eller fullmakter, föra en *stämpelskattebok* enligt författningen bifogadt formulär, i hvilken bok skola i fortlöpande nummerföljd för hvarje stämpelmakulering införas den skattskyldiges namn, stånd och bostad, handlingens art, rubrik i stämpelförordningen, föremålets värde, stämpelbeloppet och dagen för makuleringen. Dessa böcker äro underkastade granskning af vederbörande tjänstemän och kunna mot ersättning för försändningskostnaden infordras af de olika skattemyndigheterna. De som äro pliktiga att föra stämpelskatteböckerna, skola bevara hvarje bok fem år, räknadt från den sista anteckningen i boken.

Kontant inbetalning eller aflösning af stämpelafgiften (Aversionalstempel). Detta sätt att fullgöra stämpelplikten består däruti, att en af vederbörande myndighet bestämd aflösningssumma (Abfindungssumme) årligen erlägges, i hvilket fall de särskilda handlingarna icke behöfva förses med stämpel. Bestämmelserna härom finnas meddelade i kungörelsen af den 13 februari 1896 angående utförande af stämpelskattelagen. Skattepliktens fullgörande genom erläggande af årliga aflösningssummor i stället för de särskilda handlingarnas förseende med stämpel medgifves endast, då fråga är om beskattning af handlingar af likartadt, ofta återkommande slag, t. ex. försäkringskontrakt, policer o. s. v. I författningen framhålles, att då detta beskattningssätt endast har till ändamål att bespara de skattskyldige det besvär och den omgång, som äro förenade med de särskilda handlingarnas stämpelbeläggning, och icke att bereda dem ekonomisk fördel genom erläggande af lägre skattebelopp, så måste vid beskattning

genom aflösning i möjligaste mån samma skattebelopp uppbäras, som den skattskyldige skulle hafva erlagt vid stämpelbeläggning af hvarje särskild handling. Sparkassor, försäkringsbolag m. fl., hvilka, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, kunna utan vederbörande myndighets öfvervakande få sina beläggningsstämplar makulerade och under loppet af ett år såsom följd häraf fört den likaledes ofvan omtalade stämpelskatteboken, kunna erhålla tillåtelse att efter utgången af detta år utgöra sin stämpelskyldighet genom aflösning. Sammanlagda beloppet, sådant det ur stämpelskatteboken framgår, af de stämpelafgifter, som erlagts under loppet af ett år, utgör grundvalen för beräkningen af de aflösningssumman, som skola erläggas för hvar särskildt år. Visar sig efter förloppet af det år, för hvilket uppgörelsen om aflösning gäller, att totalvärdet af de avslutade aftalen m. m. är högre än motsvarande värde för det år, under hvilket anteckningarna i stämpelskatteboken ägt rum, skall en häremot svarande förhöjning äga rum i det belopp, som skall betalas. Likaså kan, om förhållandena därtill föranleda, en nedsättning i aflösningssumman äga rum. Ordalagen i författningen synas gifva vid handen, att sagda förhöjning eller nedsättning endast afser aflösningssumman för det följande året, så att icke för det redan förflutna året något tillskott till eller afdrag från det redan erlagda aflösningssumman ifrågakommer.

Nu oförmälda bestämmelser afse i öfrigt endast att utgöra allmänna utgångspunkter för beräkning af aflösningssumman, hvarför afvikelser från eller lättnader i desamma vid summans utrönande alltid äro medgifna, då de kunna försvaras med afseende på den ifrågakommande affärsrörelsens egenart eller befintligheten af särskilda omständigheter. Likaledes kunna äfven sådana sparkassor, försäkringsbolag, föreningar m. fl., hvilka icke fört stämpelskattebok, erhålla rätt till stämpelaflösning, så framt de kunna ur sina böcker eller på annat sätt anskaffa de för utrönande af aflösningssumman erforderliga uppgifter.

Den skattskyldige är pliktig att för vederbörande skattemyndigheter tillhandahålla sina räkenskaper och öfriga för utrönande af aflösningssumman eller eljest för kontroll å beskattningen äro erforderliga.

De handlingar, hvilka på grund af aflösningen icke behöfva förses med stämpel, skola af den skattskyldige förses med en kort anteckning, som angifver, att aflösning af stämpeln ägt rum. Denna anteckning skall innehålla ett från finansministern erhållet nummer tillika med den skattskyldiges för- och tillnamn samt bostad.

Kontant inbetalning af stämpelafgiften äger vidare rum beträffande *vissa domstolshandlingar (Gerichtskostenstempel)*, men inbetalningen äger här rum under sådana former, att afgifterna icke längre kunna betraktas såsom verkliga stämpelavgifter. I vissa fall, hufvudsakligen rörande den frivilliga jurisdiktionen, skola nämligen, enligt lagen om rättegångskostnader af den 25 juni 1895, de i stämpelförordningen stadgade stämpelavgifter upptagas såsom rättegångskostnader. Domstolens sekreterare har att beräkna stämpelbeloppet, upptaga detta i räkningen å rättegångskostnaden samt, utan användning af skrifstämplar eller beläggningsstämplar, på expeditionen anteckna stämpelbeloppet. Enahanda anteckning göres på de ingifna handlingar, för hvilka stämpelbeloppet beräknats såsom rättegångskostnad. De sålunda influtna stämpelavgifterna redovisas på justitieförvaltningens stat under rubriken rättegångskostnader.

Någon anledning att här närmare ingå på denna anordning torde icke förefinnas.

I fråga om kontroll å stämpeluppbörden innehåller stämpelförordningen, utom hvad här ofvan blifvit omförmäldt, bestämmelser om skyldighet för bolag o. s. v. att för vederbörande tjänstemän tillhandahålla sina böcker äfvensom bötesbestämmelser.

Någon statistik öfver afkastningen af de särskilda stämpelrubrikerna förefinnes icke i vidare mån, än att uppgifter föreligga angående afkastningen af stämpelavgifterna för näringslegitimationsbevis, för tillståndsbevis för anordnande af lustbarheter, för pass och för passkort; hvarjämte en särskild siffra angifver totalbeloppet af rättegångskostnadsstämpeln (»Gerichtskostenstempel»). På sätt förut framhållits är emellertid den sistnämnda icke någon verklig stämpelavgift och behållningen af densamma redovisas ej heller under stämpelskatten.

Tyska riket.

Utom de stämpelskatter, som gälla för de särskilda förbundsstaterna, finnas vissa för Tyska riket gemensamma stämpelavgifter, hvilka utgöra riksinkomster. Dessa utgå dels enligt riksstämpellagen af den 3 juni

1906, dels enligt växelstämpelskattelagen af den 10 juni 1869 med senare ändringar.

Enligt riksstämpellagen äro följande slag af handlingar underkastade stämpel:

1) Aktier, bergverksandelar och obligationer (*Renten- und Schuldverschreibungen*); 2) öfverlåtelse af fondpapper samt börsmässiga öfverlåtelse af varor (*Kauf- und sonstige Anschaffungsgeschäfte*); 3) lottsedlar vid lotterier; 4) frakturkunder (konnossementer, fraktsedlar m. fl.); 5) järnvägs- och ångbåtsbiljetter; 6) tillståndskort för velocipeder och automobiler; och 7) vissa bolags uppgifter angående den godtgörelse, deras styrelsemedlemmar m. fl. åtnjuta (*Vergütungen*).

För dessa olika slag af handlingar fullgöres stämpelpliktigheten på olika sätt. De under 1) omnämnda papper påtryckas stämpel genom vederbörande myndighets försorg. För de under 2) upptagna användas beläggningsstämplar af särskild typ eller stämplade blanketter, därvid märkes att stämpeln för varuköp genom tillsatsen af ett W skiljer sig från stämplar för fondpappersöfverlåtelse. Lotterisedlar påtryckas stämpel. För frakturkunder användas beläggningsstämplar af särskild typ eller stämplade blanketter. Järnvägs- och ångbåtsbiljetter påtryckas stämpel; i vissa fall kunna afgifterna kontant erläggas. Tillståndskorten för velocipeder och automobiler bära stämpeln i själfva papperet. Stämpelafgiften för de under 7) omnämnda uppgifter inbetalas kontant. Växelstämpeln är en beläggningsstämpel af särskild typ.

I fråga om hvar och en särskild af ofvan omnämnda riksstämpelafgifter, hvilka kunna betraktas såsom i viss mån fristående skatter, finnas meddelade mycket utförliga bestämmelser. Stämpelafgiften för »Kauf- und sonstige Anschaffungsgeschäfte», den s. k. börsskatten, har tjänat till förebild för den genom Kungl. kungörelsen den 6 november 1908 hos oss införda stämpelafgiften vid köp och byte af fondpapper, ehuru den tyska skatten är betydligt mera omfattande. Af sagda anledning torde emellertid någon redogörelse för det sätt — genom stämpelbeläggning af afräkningsnotan — hvarpå denna stämpelafgift uttages, icke här erfordras. Skatterna å lotterier, järnvägs- och ångbåtsbiljetter, velocipeder och automobiler samt s. k. »Vergütungen» äro af en speciell natur och torde, såsom fallande utom området för hvad i allmänhet plägar hänföras under begreppet stämpelskatt, icke här behöfva ytterligare vidröras. Kontrollen å utgörandet af stämpeln till frakturkunder och växlar ligger hufvudsakligen i straffbestämmelser för underlåtenhet att iakttaga författningarnas föreskrifter. För det sätt, hvarpå uppbörd af stämpeln till aktier, bergverksandelar och obligationer äger rum, torde däremot något närmare bära redogöras.

Enligt riksstämpellagen skall den ifrågavarande stämpelafgiften utgöras genom inbetalning af afgiftsbeloppet till vederbörande skattemyndighet — hvarvid anmärkes, att på regeringen i hvarje särskild förbundsstat beror att bestämma, hvilka myndigheter äga befogenhet mottaga afgifterna — hvarefter myndigheten låter antingen förse handlingen med beläggningsstämplar till erforderligt belopp eller å handlingen intrycka stämpelmärken; och äger enligt lagen förbundsrådet bestämma i hvilka fall och under hvilka villkor skatteplikten må fullgöras genom användning af beläggningsstämplar utan myndighetens medverkan. Enligt de för lagens verkställighet utfärdade föreskrifter sker emellertid handlingarnas förseende med stämpel för närvarande uteslutande genom stämpelmärkens intryckande i papperet genom myndighetens försorg. Utländska värdepapper af nu ifrågavarande slag skola inom fjorton dagar efter det de inkommit i riket på enahanda sätt företes till afstämpling.

Innan stämpelpliktiga inländska värdepapper utbjudas till teckning eller ytterligare inbetalningar på dylika infordras, skall emittenten enligt fastställt formulär till skattemyndigheten lämna uppgift på papperens antal, slag och nominella värde eller på beloppet af de inbetalningar, som skola fullgöras.

Då fondpapperen för afstämpling inlämnas till myndigheten skola de åtföljas af mycket detaljerade, i två exemplar upprättade reversal enligt fastställt formulär. Utgifvas papperen till högre kurs än det nominella värdet, skall sådan öfverkurs uppgifvas. Kan kursen vid anmälningstillfället icke uppgifvas, skall anmälaren skriftligen förbinda sig att inom viss tid efter papperens utgifvande lämna uppgift därom och skall, om så fordras, ställa säkerhet för erläggandet af möjligen erforderlig ytterligare stämpel.

Interimsbevis förses med stämpel lika med aktierna eller obligationerna i förhållande till det inbetalda beloppet. Utförliga bestämmelser finnas meddelade för ordnandet af stämpelafgiftens utgörande i det fall, att stämpelafgiften inbetalas successivt, i den mån som interimsbevis eller ofullständigt inbetalda aktier i förhållande till det inbetalda beloppet förses med stämpel.

Fall kunna förekomma, då afgiften kontant inbetalas, utan att användning af stämplars ifrågakommer. Om ett inländskt aktiebolag icke inom ett år efter bolagets införande i handelsregistret utgifvit aktiebref eller interimsbevis, skall bolaget senast inom två veckor efter årets utgång till skattemyndigheten ingifva uppgift enligt fastställt formulär på beloppet af de inbetalningar, som kunna ha skett på bolagets i aktier fördelade grundkapital. Detsamma gäller för det fall, att bolag ökat sitt aktiekapital. Myndigheten pröfvar uppgifterna i anmälningsskrif-

ten och uppbär kontant belöpande stämpelafgift mot kvitto å sagda skrift. Utgifvas sedan aktier, tillämpas i fråga om dessas förseende med stämpel enahanda bestämmelser, som gälla för det fall, att interimbevis blifvit försedda med stämpel.

Förseelser mot författningens föreskrifter straffas med böter, hvilka vid underlåtenhet att anmäla inbetalningar, som skett utan att aktiebref utfärdats, kunna uppgå ända till 5,000 mark.

Då för utgörande af riksstämpelafgifterna beläggningsstämplar få användas, ankommer det på den enskilde att makulera desamma.

Det för riksstämpelafgifterna och växelstämpelskatten tillämpade upp-
bördssätt medgifver upprättandet af en synnerligen detaljerad statistik öfver
dessa afgifter. Sålunda icke blott finnas statistiska uppgifter för hvarje
hufvudrubrik af stämpelpliktiga handlingar, utan flere af dessa rubriker
äro uppdelade i specialrubriker. Hufvudrubriken *Fondpapper* (aktier, berg-
verksandelar och obligationer) meddelar sålunda siffror för inländska aktier;
utländska aktier; utländska obligationer, utgifna af stater och järnvägsbo-
lag; utländska obligationer, utgifna af korporationer, aktiebolag, industri-
ella företag m. fl.; inländska obligationer, utgifna af kommuner; inländska
obligationer, utgifna af hypoteksinrättningar och järnvägsbolag; andra in-
ländska obligationer; olika slag af bergverksandelar. Rubriken »Kauf- und
sonstige Anschaffungsgeschäfte» (börsskatten) upptager särskilda underru-
briker för affärer i fondpapper och affärer i varor. Rubriken för lotterier
upptager likaledes flere underrubriker. Under rubriken *Frakturkunder*
meddelas siffror dels för transatlantisk sjöfart, dels för sjöfart på Nord-
sjön och Östersjön och dels för insjö- och järnvägstrafik.

Österrike.

Hufvudförfattningen rörande stämpelskatten i Österrike är lagen af
den 9 Februari 1850, i hvars bestämmelser likväl ändringar skett genom
en mångfald af senare författningar.

Den stämpelafgift, som skall utgöras för en stämpelpiktig handling, är i Österrike antingen en *fast afgift* eller en *skalaafgift* (Scalagebür) eller en *procentisk afgift* (Perzentualgebür). Med skalaafgift förstås en afgift, som ökas med vissa steg eller grader i förhållande till föremålets värde. Skalorna äro tre och skattesatsen utmärkes i tariffen genom hänvisning till en af dessa.

Denna indelning är af betydelse för frågan, huruvida stämpelskatten skall utgöras genom förmedling af stämplars eller inbetalas kontant utan användning af dylika. Kontant inbetalning af stämpelskatten äger nämligen i Österrike rum i stor utsträckning.

Medelst användning af stämplars skola utgöras:

a) den fasta afgiften med undantag af afgifterna för testamenten och för person- och fraktbiljetter å järnvägar och ångfartyg, för hvilka afgiften erlägges kontant;

b) skalaafgiften, då afgiftsbeloppet icke öfverstiger 50 österrikiska kronor (40 kronor enligt lagen, men afgiften utgår för närvarande med 25 procents förhöjning), med undantag för vissa fall, i hvilka afgift skall utgöras vare sig skriftlig afhandling upprättats eller icke, hvarom vidare nedan;

c) den procentiska afgiften för gåfvor af löseegendom, då afgiftsbeloppet icke öfverstiger 50 kronor;

d) den procentiska afgiften för kvarlåtenskaper, som endast bestå af löseegendom, likaledes då afgiftsbeloppet icke öfverstiger 50 kronor; samt

e) den procentiska afgiften för inskrifningar i offentliga böcker för erhållande af annan sakrätt än äganderätt, då afgiftens belopp icke öfverstiger 10 kronor (8 kronor med förhöjning, hvarom ofvan nämnts).

Om i de under b)—e) angifna fall afgiften öfverstiger där omfördälda belopp (50 resp. 10 kronor), äger parten valfrihet mellan användning af stämpel eller kontant inbetalning.

I alla öfriga fall skall afgiften inbetalas kontant.

Kontant inbetalning af stämpelafgiften är sålunda obligatorisk, då afgiften är procentisk — utom i ofvan angifna fall — samt då afgiften är en skalaafgift och skall utgå vare sig skriftlig handling upprättas eller icke. Det viktigaste slag af procentisk afgift underkastade handlingar, för hvilka afgiften sålunda skall utgöras kontant, äro de, hvilka innefatta öfverlättelse af fast egendom; öfriga hithörande kategorier af handlingar äro af mera speciell beskaffenhet. Bland de afhandlingar, för hvilka stämpelafgift skall utgöras, vare sig skriftlig handling upprättas eller icke, och

hvilka likaledes till stor del äro af mycket speciell natur, kunna särskildt nämnas aktiebolags bolagskontrakt, försäkringsaftal samt kvittenser å afgifter till försäkringsbolag.

Då stämpelafgiften skall utgöras medelst användning af stämplat, kan detta ske antingen genom handlingens förseende med beläggningsstämplat eller genom användning af blanketter med i papperet intryckt stämpel, som tillhandahållas af förvaltningen, eller slutligen genom påtryckning af stämpelmärken (Stempelsignatur). Beläggningsstämplarne äro för den allmänna stämpelskatten blott af en typ, som användes till alla slag af handlingar, hvarvid dock är att märka att för utgörande af den nedan vidare omnämnda *Effektenumsatzsteuer*, som äfven är en stämpelafgift, ehuru den betraktas såsom en särskild skatt, användas beläggningsstämplat af ett särskildt slag. Tryckta stämpelblanketter tillhandahållas endast för växlar och anvisningar af eller på köpmän (kaufmännische Anweisungen), för promesser samt för järnvägs- och post-fraktsedlar. Påtryckning af stämpelmärken kan endast ske hos vissa myndigheter, som äro försedda med erforderliga maskinella anordningar.

Då beläggningsstämplat användas, skola desamma enligt regeln fästas å papperet, innan texten skrives å detta, och bör, då detta sker, åtminstone en rad af texten skrivas öfver stämpeln. Om detta ej iakttagits, skall stämpeln därefter makuleras, hvilket i sådant fall måste ske genom vissa bestämda myndigheters försorg.

Då afgiften inbetalas kontant, kan detta ske på ettdera af två sätt. Afgiften kan betalas *före* upprättandet af handlingen, i hvilket fall beloppet kontant inbetalas till vederbörande myndighet, som kvitterar beloppet på det papper, å hvilket handlingen är afsedd att affattas. Eller ock kan handlingen utfärdas utan stämpel, då utgifvaren är skyldig att till myndigheten ingifva handlingen i original eller bestyrkt afskrift. Myndigheten beräknar därefter stämpelbeloppet, som i regeln medelst skriftligt föreläggande affordras parten. Beloppet skall erläggas inom 30 dagar efter delgifning af detta föreläggande vid äfventyr att den försumlige har att erlagga 5 procent dröjsmålsränta samt att beloppet uttages i exekutiv väg på den skattskyldiges bekostnad.

Oberoende af i öfrigt gällande bestämmelser om sättet för utgörande af stämpelafgiften äger finansförvaltningen för bestämda slag af handlingar tillåta, att handlingarna utfärdas utan stämpel samt att belöpande stämpelafgifter sedermera efter bestämda tidsperioder kontant inbetalas till vederbörande myndighet, då tillika skall aflemnas förteckning öfver de under perioden i fråga utan stämpel utfärdade handlingar. Myndigheten äger att låta pröfva

dessa förteckningars riktighet och fullständighet genom jämförelse med parternas originaljournaler och räkningar.

Vid sidan af den allmänna stämpelskatten utgår, såsom ofvan blifvit antydt, jämlikt lagen af den 9 Mars 1897 en särskild skatt på öfverlåtelser af fondpapper (Effektenumsatzsteuer). Denna skatt, som äfven är en stämpelskatt, drabbar öfverlåtelser af fondpapper, vare sig öfverlåtelser sker å börs eller därutom. För utgörande af skatten finnas särskilda beläggningsstämplar. Med dessa stämplat skola i allmänhet förses de handlingar, genom hvilka aftalen slutas; men personer, som yrkesmässigt idka handel med fondpapper eller på börsen avsluta premieaftal, skola föra ett eller flera i lagen föreskrifna register, i hvilka avslutade aftal införas och i hvilka beläggningsstämplarna infästas. Finansministern kan tillåta skattens kontanta inbetalning, i hvilket fall förfäres på enahanda sätt, som ofvan i fråga om den allmänna stämpelafgiften för dylikt fall är angifvet.

Öfverträdelse af stämpelförfattningarna bestraffas genom böter, som, utan anlitande af domstol, påföras af vederbörande skattemyndighet. Försummelse att behörigen erlägga skatten drager med sig skyldighet att erlägga skatten med ett belopp, som uppgår till tre, tio eller femtio och, i fråga om skatten på öfverlåtelser af fondpapper, till etthundrafemtio gånger det normala.

Då förutom de allmänna beläggningsstämplarna särskilda beläggningsstämplar endast förekomma för skatten å omsättning af fondpapper, är det gifvet, att den officiella statistiken öfver stämpelskatterna endast kan vara föga detaljerad. Denna statistik upptager också allenast fyra rubriker, af hvilka den tredje är delad i tre underrubriker. Rubrikerna äro följande: 1) försäljning af allmänna beläggningsstämplar; 2) försäljning af beläggningsstämplar för skatten å omsättning af fondpapper; 3) försäljning af stämplade blanketter för: a) växlar och anvisningar; b) promesser och c) järnvägs- och postfraktsedlar; 4) påtryckning af stäm-

pel genom myndighets försorg. Denna i och för sig knapphändiga statistik varder ännu ofullständigare därigenom att i densamma icke ingå de stämpelskattebelopp, som *kontant* inbetalas. I fråga om dessa upplyses, att statistisk redogörelse för dem icke är möjlig att lämna, då desamma delvis redovisas tillsammans med andra afgifter.

Italien.

Enligt lagen om stämpelskatten (*tassa di bollo*) af den 4 Juli 1897 är denna skatt proportionell, graduell eller fix. Den proportionella afgiften, hvilken utgöres dels för banksedlar, dels för biljetter och inträdeskort till teatrar och andra lokaler, där föreställningar äga rum, är emellertid icke någon verklig stämpelafgift, då den erlägges kontant efter vissa i lagen angifna beräkningsgrunder. Den graduella afgiften, som hufvudsakligen utgöres för växlar och andra handelspapper, utgår med visst belopp för vissa summor af handlingens värde.

Stämpelskatten uppbäres på tre olika sätt, det *ordinarie*, det *extraordinarie* och det *kontanta*. Försäljning af skrifstämplor utgör det *ordinarie* uppbördssättet. Det *extraordinarie* kommer till användning på tre sätt: genom handlingens förseende med beläggningsstämplor, genom påtryckning af en särskild stämpel eller genom handlingens uppvisande för erhållande af viss påteckning (*visto per bollo*). I vissa fall skall afgiften inbetalas *kontant*.

Skrifstämplarne, genom hvilka afgiften vid det *ordinarie* uppbördssättet ingår, äro af fyra slag, hvilka alla äro af olika, till bredd och längd noga angifna dimensioner, nämligen: de *ordinarie* till fixt pris, de *speciella*, likaledes till fixt pris, hvilka användas till handlingar, som utgifvas af fastighetsböckernas vårdare, de *graduella*, till växlar, warrants och andra handelspapper samt de *mindre*, som åter äro af två olika storlekar, af hvilka de större användas till fredsdomares utslag i mål, hvilkas värde icke öfverstiger 50 lire, och till kvittenser å belopp öfverstigande 100 lire (med vissa undantag) och de mindre till kvittenser å lägre belopp.

Hvad det *extraordinarie* uppbördssättet beträffar, äro beläggningsstämplarna af fyra slag, nämligen: a) sådana — af fyra olika valörer —

hvilkas belopp varierar efter *dimensionerna* af det papper, å hvilket de skola fästas; varande dessa stämplat afsedda dels för planer, ritningar, modeller m. m. utförda af ingenjörer och arkitekter m. fl.; dels för likvidatorers och räkenskapsförarens vidräkningar, kalkyler m. m.; b) sådana — till växlar och andra handelspapper — hvilkas belopp äro graderade i förhållande till handlingens värde; c) allmänna beläggningsstämplar för fixa afgifter och d) speciella beläggningsstämplar, likaledes för fixa afgifter.

De stämpelpfiktiga handlingarne äro i författningen uppdelade i fyra hufvudkategorier, nämligen: 1) handlingar, som skola förse med stämpel redan vid upprättandet, hvilka handlingar åter fördelas i två underafdelningar, sådana, hvilka skola skrivas på skrifstämplar, och sådana, för hvilka det extraordinarie sättet att utgöra stämpelskatten (genom beläggningsstämplar, påtryckning af stämpel eller »visto per bollo») får användas; 2) handlingar, som få skrivas på ostämplat papper, men skola förse med stämpel, då bruk skall göras af dem; 3) handlingar, som inkomma från utlandet och skola förse med stämpel, innan bruk göres af dem; samt 4) handlingar (hufvudsakligen hörande till konkursförfarandet), hvilka få skrivas på ostämplat papper, men för hvilka sedermera i vissa inträffande fall skall erläggas en kontant afgift.

Då handlingen icke ovillkorligen skall vid upprättandet skrivas på stämplat papper och således, om detta icke skett, extraordinarie stämpel skall utgöras, skola beläggningsstämplar användas, utom i vissa fall då i stället påtryckning af stämpel eller »visto per bollo» skola användas. I särskilda fall är användningen af de olika uppördssätten fakultativ. Det synes ändamålslost att här närmare redogöra för de i dessa afseenden gällande bestämmelser.

Handlingars förseende med graduella beläggningsstämplar (för växlar och andra handelspapper), med påtryckta stämplat eller med »visto per bollo» skall ske genom vederbörande skattetjänstemäns försorg. Beläggningsstämplar till fixa belopp få däremot åsättas handling antingen af den skattepliktige själf eller af andra personer, som hafva i saken del, eller på deras begäran af vederbörande tjänstemän. I ganska talrika undantagsfall skola emellertid äfven dessa beläggningsstämplar åsättas af skattetjänstemännen.

Då stämplatarna åsättas af den enskilde, sker *makuleringen* äfven af denne.

Såsom ofvan blifvit nämndt, erlägges stämpelskatten i vissa fall kontant, utan förmedling af stämpel. Detta är händelsen först i de likaledes ofvan omförmälda fall, då den s. k. *proportionella* afgiften skall utgöras, d. v. s. i fråga om banksedlar och teaterbiljetter m. fl. inträdeskort.

Vidare uppbäras å vederbörande tullkammare kontant belöpande stämpelafgifter för kvittenser å tull- och sjöfartsafgifter äfvensom för konnossement och fraktsedlar, som inkomma från utlandet. Den stämpel af 50 centimer, som skall utgöras för hvarje blad i civilregistren, erlägges likaledes kontant. Slutligen kunna a) *järnvägsbolag* förvärfva rätt att enligt vissa i stämpellagen stadgade grunder ingå *abonnement* om erläggande kvartalsvis af de stämpelafgifter, som med föregående årets förhållanden till beräkningsgrund skolat erläggas för de af bolaget utgifna biljetter och andra kvittenser för transport af resande och gods; samt b) lagligen koncessionerade *penningeinrättningar* likaledes erhålla tillåtelse att utan åsättande af stämplrar erlägga de för anvisningar, böcker för löpande räkning och sparkasseböcker samt räntebärande papper med viss förfallotid belöpande afgifter, därest bolagen förbinda sig att — med regressrätt för dem gent emot parterna — genom *abonnement* kvartalsvis inbetala de ifrågavarande afgifterna; och stadgas i stämpellagen att om de närmare grunderna för inlämnandet af uppgifter om de skattepliktiga papperen, dessa uppgifters bestyrkande samt sättet för afgifternas uppbärande skola meddelas bestämmelser i särskildt reglemente. Detta reglemente har icke varit för Statskontoret tillgängligt.

Kontrollen å stämpelafgifternas behöriga utgörande ligger, förutom i böter för underlåtenhet häraf, hufvudsakligen i bestämmelser som åsyfta att beröfva icke behörigen stämpelbelagda handlingar all användbarhet. I detta afseende stadgas, att utan åtskillnad alla handlingar, kontrakter, skrifter, böcker och register af hvad slag och hvad namn de än må vara, hvilka äro underkastade stämpelskatten, icke, om de icke äro försedda med stämpel eller äro försedda med stämpel till lägre belopp än det föreskrifna eller om i afseende på dem brytes mot någon föreskrift i stämpellagen, få inregistreras eller företes eller på något sätt antagas som bevis inför domstol eller åberopas i offentliga handlingar eller i domstolarnes domar och beslut, så vida de icke förses med extraordinär stämpel, beläggningsstämpel eller »visto per bollo». Växlar och andra handelspapper, som icke behörigen och vid deras utgifvande eller inom den af lagen föreskrifna tiden blifvit försedda med stämpel, skola dessutom icke kunna medföra några af de växelrättsliga verkningar, som afses i civillagen och handelsrätten.

Dessutom innehåller stämpellagen en rad förbud för olika slags tjänstemän att taga befattning med handlingar, som icke äro behörigen

försedda med stämpel. Domare samt judiciella och administrativa tjänstemän få sålunda icke vidtaga någon åtgärd beträffande dylika handlingar. Advokater, arkivföreståndare, skiljemän, besiktningsmän, rättsbetjante af olika slag m. fl. få ej heller vidtaga någon dem eljest tillkommande åtgärd i fråga om dylika handlingar, ej mottaga dem i förvar, ej taga afskrift af dem, ej åberopa dem i sina skrifter eller göra annat bruk af dem. Blott få undantag gälla från dessa stränga regler, såsom att dylika handlingar få åberopas i brottmål samt beskrivas i bouppteckningar.

Såsom framgår af ofvanstående redogörelse för de olika sätt, under hvilka den italienska stämpelskatten uppbäres, utgår, om man bortser från den s. k. proportionella afgiften, hvilken icke är någon verklig stämpelafgift, stämpelskatten endast för växlar och andra handelspapper med belopp, som graderas i förhållande till handlingens värde, hvaremot skatten i öfriga fall utgår med fixt belopp, oberoende af nämnda värde; dock att i ett och annat fall afgiften utgår med olika belopp öfver och under ett visst gränsvärde. Omförmälda förhållande beror därpå att Italien likasom Frankrike har det halft civilrättsliga, halft fiskaliska inregistreringsinstitutet och att sålunda jämte stämpelafgiften, som för budgetåret 1905—06 uppgick till i rundt tal 71,760,000 lire, utgingo inregistreringsafgifter (*tasse di registro*) till belopp för samma år af i rundt tal 74,000,000 lire, hvar till kommer en särskild arfsskatt.

I kap. X af stämpellagen meddelas dessutom bestämmelser om två skatter, som skola utgå i stället för stämpelskatt och inregistreringsafgift (*tasse in surrogazione del bollo e registro*). Den första af dessa skatter drabbar utländska aktiebolag och kommanditbolag, som drifva rörelse i Italien och hvilkas aktier och obligationer icke träffas af den omsättnings-skatt, om hvilken strax skall nämnas. Nu ifrågavarande skatt utgår med en årlig afgift af 1.5 per mille å totalbeloppet af det kapital, som bolaget afsett för sin rörelse i Italien.

Den andra i stämpellagen stadgade ersättningsskatten är en skatt på omsättningen af obligationer och aktier samt liknande förskrifningar, af hvad slag och benämning de vara må, provisoriska eller definitiva, ställda på viss man eller till innehafvaren — dock med vissa undantag — under förutsättning att öfverlåtelsen icke kan ske genom enkel tradition. Skatten, som utgår oberoende af den stämpelafgift, som utgöres vid

papperens emission, beräknas å papperens medelkurs å börs under näst-föregående år med afdrag för hvad som enligt halfårsvis lämnade uppgifter bolaget är skyldigt utgifva för infriande af dylika papper. Äro papperen icke noterade å börs, beräknas värdet af en kommitté af officiella börsmäklare. Afgiften betalas af papperens utgifvare med regress mot innehafvaren. Vid emissionen af papperen skall anmälan om deras antal och nominella värde af utgifvaren göras hos vederbörande myndighet, likaså då papper af dessa slag af utgifvaren infrias. — En snarlik ersättningsskatt utgöres äfven af bolag och andra institutioner, som utlämna lån mot pant. Denna skatt, äfven den förut upptagen i stämpellagen, utgöres numera på grund af en särskild lag af den 7 April 1898.

Den officiella statistiken öfver stämpelskattens afkastning är ganska fullständig och detaljerad. Jämte uppgifter rörande de olika slag af stämpelpapper, som försålts, omfattar statistiken en specifikation af in-flutna afgifter för särskilda slag af handlingar. Denna del af statistiken redovisar under tre särskilda afdelningar de fixa, de graduella och de proportionella afgifterna, af hvilka, såsom förut framhållits, de sistnämnda, hufvudsakligen utgående för banksedlar och inträdeskort till teatrar m. fl. lokaler, icke äro egentliga stämpelavgifter. Under rubriken graduella afgifter redovisas särskildt inrikes växlar, växlar inkommande från utlandet, samt, i en grupp, åtskilliga andra handelspapper. Den utförligaste afdelningen är naturligtvis den, som upptager de fixa afgifterna. I denna upptagas för hvarje stämpelsats, af hvilka icke alla motsvaras af stämpelvalörer till enahanda belopp, sifferuppgifter rörande de handlingar, som draga stämpel efter sagda skattesats. För vissa stämpelsatser finnes endast ett slag af handlingar, för hvilka skatt utgöres enligt densamma, och i dessa fall framgår sålunda den statistiska siffran för detta slag af handlingar af sig själf. För andra upptagas i *en* grupp med en gemensam siffra för dem alla de handlingar, som draga stämpelsatsen i fråga. För andra stämpelsatser åter finnas specifika sifferuppgifter för vissa slag — dock alltid blott ett fåtal — handlingar, medan de öfriga sammanföras i en grupp. Beträffande sist omnämnda stämpelsatser lämnar stämpellagen icke för hvarje fall tillräcklig ledning för bedömande, genom hvilka anordningar det varit möjligt att sålunda specificera siffrorna för vissa slag af handlingar, men erinras bör, att, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, utom de *allmänna* beläggnings-

stämplarna för fixa afgifter äfven finnas *speciella* beläggningsstämplar för fixa afgifter, delvis å samma, men delvis å andra valörer. Stämpellagen innehåller inga bestämmelser om de fall, då dessa speciella beläggningsstämplar skola användas, men stadgar, att genom ett särskildt reglemente skola bestämmas de olika stämpelagens utseende och särskilda känne- märken. Det torde tilläfsventyrs kunna antagas, att i detta reglemente, hvilket icke varit för Statskontoret tillgängligt, innehållas föreskrifter om användningen af de speciella beläggningsstämplarna, som möjliggöra erhål- landet af statistiska uppgifter om afkastningen af stämpelafgiften för vissa slag af handlingar.

Danmark.

Danmarks lagstiftning rörande stämpelskatt innefattas i lagen om stämplat pappers användande af den 19 Februari 1861 och ett antal se- nare lagar af mindre omfattning. Nyssnämnda lag uttalar såsom allmän grundsats, att alla handlingar, som lyda på penningar eller penningars värde och genom hvilka någon förpliktelse ingås eller öfvertages eller nå- gon åtkomst, fordran eller rättighet förvärfvas eller öfverlåtes, äro under- kastade stämpelafgift efter sitt innehåll och värde.

Stämpelafgifterna äro indelade i två allmänna klasser, af hvilka den första utgår med $\frac{2}{3}$ procent och den andra med $\frac{1}{6}$ procent af föremålets värde. Dessutom finnas för vissa slag af handlingar fixa eller proportio- nella stämpelsatser.

Stämpelskyldigheten kan fullgöras på fyra olika sätt. De stämpel- pliktiga handlingarna kunna nämligen antingen a) skrivas på stämplat papper, b) beläggas med sådant papper, c) påtryckas stämpel eller d) för- ses med beläggningsstämplar. En på ostämplat papper skriven stämpel- pliktig handling kan inom tre veckor efter utgifningsdagen (eller, om handlingen är afsedd att utföras inom kortare tid, före utgången af denna tid) *beläggas* med stämplat papper, hvilket vidhäftas handlingen; denna stämpelbeläggning får likväl, hvad enskilda handlingar angår, endast verk- ställas af en rättsbetjänt, notarius publicus, övrighedsperson (herredsfoged, birkedommer, byfoged eller magistrat) eller sognefoged, som med sin un- derskrift betygar dagen, då handlingen förelägges honom. I stället för stämpelbeläggning kan äfven inom samma tid påtryckning af stämpel å en på ostämplat papper skriven handling äga rum; denna form användes

dessutom alltid, då en handling icke inom lagbestämd tid blifvit försedd med stämpel. Påtryckning af stämpel tillgår sålunda, att handlingen ingifves i Köpenhamn till generaldirektoratet för skatteväsendet och utom Köpenhamn till vederbörande »övrighed», som insänder densamma tillika med erforderliga upplysningar till amtmannen, hvilken senare antingen bestämmer afgiftens belopp eller ock i tvifvelaktiga fall inhämtar generaldirektoratets resolution. Sedan handlingen blifvit försedd med anteckning om den belöpande afgiften, utlämnas den till den skattskyldige vid den honom närmaste »amtsstue», därvid handlingen, såsom kvitto för afgiftens erläggande, påtryckes en stämpel. Nu omförmälda stämplingssätt afser att bereda den skattskyldige *garanti* för skattebeloppets riktiga beräkning, hvilken garanti likväl icke är att fatta såsom absolut, så att icke det fastställda stämpelbeloppet skulle kunna efter sig föreetende omständigheter undergå förändring. Slutligen kan, såsom ofvan blifvit nämnt, stämpelpfiktigheten fullgöras genom handlingens förseende med beläggningsstämplar. Sådana stämplatlar få användas till handlingar, som utgifvas af ämbetsmän, hvilka äro tillsatta af konungen, till handlingar afsedda att ingifvas till domstol, såsom stämningar och andra inlagor, äfvensom till ansökningar, vissa protokoll och böcker, växlar samt daterade transporter och accepter å anvisningar. Dessutom få beläggningsstämplar användas, då enahanda procedur med den för beläggande med stämpelpapper föreskrifna iakttages, hvarjämte styrelserna för försäkringsbolag, banker, lotterier och dylika inrättningar kunna förvärfva rätt att med sådana stämplatlar förse sina policer, bevis, skuldförskrifningar o. s. v. Utom de allmänna beläggningsstämplarna förekommer äfven ett särskildt slag af sådana, nämligen de genom lagen af den 25 Mars 1872 införda stämplatlar för utländska obligationer.

I fråga om sättet för uppbörden af stämpelafgiften för särskilda slag af handlingar torde följande böra anmärkas.

Rörande *utländska fondpapper* äro särskilda bestämmelser meddelade genom nyssnämnda lag af den 25 Mars 1872. Enligt denna lag skola främmande staters, hypoteksföreningars eller hypoteksbankers obligationer äfvensom aktier och andra dylika af främmande regeringar, myndigheter, kommuner, korporationer, bolag eller institut utgifna fondpapper fördes med stämpel till viss procent af nominella värdet. Vid öfverlätelser inom landet eller förnyadt inkommande af vederbörligen stämpelförsedda papper erlägges ingen ytterligare stämpelafgift. — Stämpelafgiften skall, antingen genom handlingens insändande till vederbörlig af finansministeriet bestämd myndighet för påtryckning af stämpel eller dess förseende med nyssnämnda särskilda obligationsstämpel, utgöras så fort som möjligt efter handlingens

inkommande i landet och i alla händelser innan någon omsättning af densamma äger rum. Särskilda straffbestämmelser gälla för öfverträdelser af hithörande bestämmelser.

Försäkringspolicer skola för utgörande af den för dem stadgade stämpelafgift skrivas på stämplat papper eller förses med beläggningsstämplar. Men finansministeriet äger äfven rätt medgifva ett annat sätt för försäkringsstämpelns utgörande, när sådant är förenligt med nödig kontroll å stämpeluppbörden. Sålunda äger ministeriet på ansökan af vederbörande försäkringsbolag och med villkor att detta underkastar sig de närmare föreskrifter i afseende på redovisning och kontroll, ministeriet kan finna skäligt föreskrifva, tillåta att stämpelafgiften för andra försäkringar än lifförsäkringar må utgöras i en rund summa för alla under ett försäkringsår utfärdade policer; och skall i detta fall afgiften bestämmas till 4 kronor för hvarje summa af 200,000 kronor, som totalbeloppet af de i bolaget försäkrade värden, för hvilka premie beräknats, under året utgjort.

Genom ett stort antal speciallagar hafva vissa kommuner bemyndigats att för upptagande af lån till angifna ändamål utgifva *partialobligationer* på ostämplat papper, lydande på innehafvaren eller på namn, emot det att för lånet utgifves en hufvudobligation försedd med stämpel efter »anden klasses taxt» d. v. s. $\frac{1}{6}$ procent af skuldsumman. Öfverlåtelse af de på namn lydande partialobligationerna kan därefter ske utan användning af stämpel.

I fråga om *lottsedlar* har stämpelstyrelsen genom särskilda beslut för vissa namngifna anstalter medgifvit, att stämpelafgiften väl *beräknas* efter hvarje af dem utgifven lotterisedel, men erlægges, utan att denna förses med stämpel, med en summa för en gång efter det efter anstaltens räkenskaper på vederbörande styrelses ansvar uppgifna antalet af de från anstalten under en gifven tidsperiod utgifna stämpelpliktiga lottsedlar.

Underlåtenhet att utgöra de fastställda stämpelafgifterna straffas i de fall, för hvilka icke särskilda ansvarsbestämmelser äro meddelade, med böter motsvarande femdubbla beloppet af de felande stämpelafgifterna, hvarförutom själftva stämpelbeloppet alltid skall erläggas. För att förebygga kringgående af stämpellagens föreskrifter är det vidare vid bot af tiodubbla stämpelbeloppet förbjudet att utfärda bevis eller öfverlåtelse,

till hvilka stämpel erfordras, med namn in blanco eller ställda till innehafvaren; en regel, från hvilken lagen medgifver undantag endast i fråga om trasserade växlar och lottsedlar, hvarjämte vissa anstalter såsom särskildt privilegium erhållit rätt att utgifva obligationer eller aktier ställda till innehafvaren. Vid enahanda bot är det förbjudet att, då en handlings datum kan äga inflytande på stämpelbeloppet, lämna datum in blanco eller oriktigt angifva utgiftningsdagen. Böter för öfverträdelser af stämpellagen kunna af finansministeriet eftergifvas, om det kan visas, att öfverträdelsen på grund af särskilda omständigheter varit ursäktlig eller ofrivillig, eller att den felaktige saknar tillgångar, eller att den stämpelpiktiga handlingen till följd af gäldenärens iråkade obestånd blifvit till större eller mindre del värdelös.

En bestyrkt afskrift af en handling får skrivas på ostämplat papper, men på densamma skall antecknas beloppet af den stämpel, som utgjorts för hufvudskriften. Försummelse häraf medför bötesansvar och afskriften skall förses med stämpel efter dess innehåll, så vida icke hufvudskriften vid anfordran förevisas eller på betryggande sätt styrkes, att handlingen varit skriven på vederbörligen stämplat papper. Amtmannen eller i Köpenhamn finansministeriet kan med föreläggande af dagaböter tillhålla innehafvaren af hufvudskriften att hos vederbörlig myndighet förete densamma.

Det är ålagdt vissa i stämpellagen uppräknade kategorier af tjänstemän i statens och kommunens tjänst att utöfva tillsyn å efterlefnaden af sagda lag samt att för sådant ändamål kvarhålla alla icke behörigen stämpelförsedda originalhandlingar, som ingifvas till dem eller komma i deras händer på grund af deras ämbetsverksamhet, äfvensom sådana afskrifter af stämpelpiktiga handlingar, som icke äro försedda med förut omförmälda påteckning om stämpeln till hufvudskriften. Hufvudskrifterna till dessa skola därefter införas likasom vederbörande ämbetsman, för det fall att afskriften väl är försedd med sådan påteckning, hvarom nyss blifvit sagdt, men anledning finnes att betvifla riktigheten af denna påteckning, kan fordra, att hufvudskriften förevisas honom. Vagrar någon att efterkomma

föreläggandet om hufvudskriftens aflämnande, anmäles förhållandet hos vederbörande amtman eller i Köpenhamn hos finansministeriet, till hvilka myndigheter äfven skola öfversändas de kvarhållna handlingar, med afseende på hvilka någon stämpelöfverträdelse antages hafva blifvit begången. Amtmannen eller finansministeriet vidtaga därefter erforderliga åtgärder och påföra de felande böter. Vidare skola i alla af domstolarne meddelade domar i civila mål anmärkas, huruvida i afseende å de under sakens behandling företedda handlingar någon öfverträdelse af stämpellagens föreskrifter antages hafva blifvit begången, i hvilket fall statskassans rätt skall i domen förbehållas samt en afskrift af domen tillika med handlingarne insändas till amtmannen eller finansministeriet. Till samma myndigheter skola äfven insändas handlingar af ifrågavarande slag, som komma till synes under handläggningen af något brottmål.

Beträffande två kategorier af handlingar äger likväl en något olika procedur rum. Stämningar och andra till domstolarna ställda handlingar skola nämligen, om de utan behörig stämpel blifvit till domstolen ingifna, af denna för rättelses vidtagande till vederbörande återställas eller ock skall i själfva domen viss kort tid föreläggas, inom hvilken rättelse skall hafva följt; först om denna tid försittes, anhålles handlingen och parten är förfallen till bötesansvar. Hvad åter angår sådana till Konungen själf, något af ministerierna eller någon af amtmännen ingifna ansökningar, som äro underkastade stämpel, föranleder visserligen försummelse att behörigen förse dem med stämpel icke till ansvar, men den i sådant afseende bristfälliga ansökningen upptages icke till pröfning.

Slutligen bör anmärkas, att om genom en dom någon blifvit förpliktad att fullgöra något på grund af en handling, i afseende hvarå statskassans rätt till stämpel blifvit i domen förbehållen, domen icke får gå i verkställighet utan att handlingen, behörigen försedd med stämpel, därvid företes, likasom ej heller i konkurser eller vid arfskiften bevakade fordringar få godtgöras förr än den till grund för fordringsanspråket liggande handlingen, behörigen försedd med stämpel, blifvit företedd.

Makuleringen af stämplars till enskilda handlingar sker genom den enskildes försorg.

Den i den för hvarje finansår af trycket utgifna statsräkenskaper intagna statistiken öfver afkastningen af stämpelskatten innehåller icke i vidare mån någon specifikation af stämpelafgiften för olika slag af hand-

lingar, är att den särskildt redovisar stämpelafgifterna för utländska fondpapper enligt lagen af den 25 mars 1872, för de af försäkringsbolag utgifna policer, för lotterisedlar, för mätbref för fartyg samt för borgarbref och näringsbevis i Köpenhamn.

Norge.

Lagen om stämplat papper af den 9 augusti 1839 gäller ännu i sina hufvuddrag, ehuru genom senare författningar väsentliga ändringar i densamma blifvit vidtagna.

Stämpelpfiktiga handlingar skola antingen skrivas på stämplat papper eller förses med beläggningsstämplar. Beläggningsstämplar få användas:

a) till hvarje stämpelpfiktig handling, om densamma underskrives och stämplas i närvaro af någon civil »Övrigheds-» eller magistratsperson, domare, rättsskrifvare, offentlig notarie, länsman eller förlikningskommisarie; och är hvarje rättsskrifvare, notarie, fogde och länsman, hos hvilken handlingens utställare för sådant ändamål infinner sig, förpliktad öfvervara sådan förrättning;

b) till stämningar, inlagor och alla andra stämpelpfiktiga handlingar, som utgifvas af eller ställas till någon ämbetsman eller myndighet; samt

c) i vissa, i lagen angifna fall, då en stämpelpfiktig handling först någon tid efter utgifvandet förses med stämpel.

Gällande författningar rörande stämpelskatten omförmåla icke mer än ett slag af beläggningsstämplar.

Den hufvudsakliga kontrollen därå, att stämpelafgifterna behörigen utgöras, ligger — förutom i bestämmelser om bötesansvar vid öfverträdelser — däruti, att de flesta tjänstemän äga skyldighet att öfva tillsyn å gällande bestämmelsers efterlefnad. I detta afseende stadgas i § 25 af lagen om stämplat papper den 9 augusti 1839, att det i allmänhet åligger alla ämbetsmän och särskildt rättsbetjante, domare, skrivare, fogdar, skiftes- och auktionsförvaltare och kommissarier äfvensom alla andra, hvilka någon gren af rättsskipningen är anförtrodd, att vara uppmärksamma på de förseelser mot sagda lag, som kunna komma till deras kännedom, ofördröjligen inberätta sådana förseelser till vederbörande regeeringsdepartement, och att, då den handling, i afseende på hvilken förse-

elsen blifvit begången, kommer i deras händer, så snart som möjligt insända den till bemälda departement. Departementet har därefter att gå i författning om utkrävande af böter för den begångna förseelsen. Ansvar är stadgadt för den statens ämbetsman, som antager, förbiser eller förtiger någon handling, till hvilken behörigt stämplat papper icke blifvit använt, eller som på annat sätt, vare sig genom efterlåtenhet vid lagens efterlefnad eller genom förtigande af öfverträdelser, handlar mot sin plikt.

Den sålunda för statens tjänstemän stadgade tillsynsskyldigheten har genom lagen af den 17 mars 1902 blifvit utsträckt till tjänstemän vid Norges bank och genom lagen den 8 juni 1907 till amtskassörer, länsmän och sparbanksinspektörer.

Det upplyses, att gällande kontrollbestämmelser, så få och kortfattade de än äro, icke desto mindre i det stora hela anses verka någorlunda tillfredsställande för det åsyftade ändamålet. Man anser sig kunna antaga, att de flesta stämpelpfiktiga handlingar förr eller senare komma någon offentlig myndighet i handom.

I de under punkt b) här ofvan omförmälda fall *makuleras* stämplarna af handlingens utgifvare. I de fall åter, som omförmälas under punkterna a) och c) — hvilka naturligtvis utgöra flertalet — makuleras stämplarna antingen af den tjänsteman, i hvars närvaro eller af hvilken stämplingen sker, eller af utgifvaren. I sistnämnda fall skall tjänstemannen på handlingen teckna intyg, att denna stämpelbelagts i hans närvaro och på den i makuleringspåteckningen angifna tid.

Någon statistik öfver huru mycket af stämpelafgiften faller på särskilda slag af stämpelpfiktiga handlingar finnes icke och anses heller icke utan största svårighet kunna åvägbringas.

Utan att ingå i någon detaljerad historik rörande det sätt, hvarpå stämpelskatten här i landet i äldre tider varit anordnad, anser sig Statskontoret, då fråga nu blifvit väckt om vissa ändringar i det uppbörds-sätt och den kontroll å skattens utgörande, som hittills tillämpats, böra i största korthet erinra om vissa hufvuddrag i den äldre lagstiftningen rörande stämpelskatten, därvid i det följande hänsyn tages endast till den stämpel, som skolat utgöras för enskilda handlingar, och sålunda icke till stämpeln till statsmyndigheternas expeditioner.

Stämpelafgiften infördes här i Sverige genom kungl. förordningen den 4 december 1660, som stadgade, att följande handlingar skulle skrif-

vas å stämpladt papper, nämligen kontrakt, som upprättas öfver jordagods å landet, bodar, hus, källare och tomter i städerna; vidare kontrakter i allmänhet, obligationer, transporter och växelprotester; köpe-, bytes- och morgongåfvobref på landtgoods, hus, tomter m. m.; testamenten; samt kompromisser, arfskiften och inventarier. Afgiften är icke inskränkt till det fall, att handlingarna företes inför offentlig myndighet. Några böter för underlåtenhet att skriva handlingarna på stämpelpapper omtalas icke, men däremot stadgas, »att inga af föreskrifna skrifter och akter skola vara af något värde, hvarken för rätta eller eljest, utan hållas före, som vore de aldrig skrifna eller samtyckta, med mindre de på försegladt papper äro skrifna, som de ock icke skola af någon accepteras eller attenderas».

Stämpelafgiften afskaffades åter genom kungl. resolutionen på städernas besvär den 1 september 1664, men infördes på nytt genom kungl. förordningen den 23 december 1686, som i väsentliga delar upptager innehållet i 1660 års förordning och jämväl bibehåller påföljden af förlusten af laga verkan för handlingar, som skrivas på ostämpladt papper. Härjämte stadgas ansvar af böter för det fall, att handling skrives på stämpelpapper af för låg valör.

Kungl. förordningen den 23 juni 1718 utvidgar väsentligt området för skatten, då förordningen efter att såsom stämpelpfiktiga hafva uppräknat hufvudsakligen samma handlingar som i äldre författningar, tillägger, att jämväl »allt annat, som skriftligen afhandlas mellan enskilda personer till deras säkerhet af hvad art det vara må, bör upprättas på stämpladt papper».

Genom kungl. förordningen den 10 december 1732 förändras i grund uppbördssättet för skatten. Stämpelpapperet *afskaffas* och skatten, som dock bibehåller sitt namn af »charta sigillata-afgift», skall inbetalas kontant till den myndighet, där handlingen företes, hvarefter myndigheten förser handlingen med påteckning om den skedda betalningen. För sådana handlingar, som icke ingifvas till domstolar eller andra myndigheter, skall afgiften, vid äfventyr af böter, erläggas inom viss tid efter upprättandet. Inbetalningen kan ske till närmaste domstol eller hvilken myndighet vederbörande finner för sig bekvämligast.

Förändringen synes icke hafva slagit väl ut. Sedan nämligen Rikets Ständer anmält, »att det från år 1732 brukade sättet för charta-sigillata-afgiftens uppbärande icke funnits alldeles pålitligt, hvarmedelst ock händt, att den inkomst, Kungl. Maj:t och kronan däraf hafva borde, varit uti de senare åren mot de förra nog ringa», återinfördes bruket af stämpelpapper genom stämpelförordningen af den 14 januari 1748. Genom denna förordning, som med vissa förhöjningar i stämpelsatserna och andra

ändringar gällde ända till och med år 1803, stadgades, att alla stämpelpfiktiga handlingar skulle skrivas på stämplat papper eller senast inom tre månader efter upprättandet beläggas därmed. Försummades detta, inträdde bötesansvar, men påföljden att handlingen förlorade sin laga verkan omförmäles ej vidare. Exekutorer, konsistorier och andra publika verk skulle låta tilltala öfverträdelse, som komme till deras kännedom, vid kännars- eller rådstufvurätt i samma stad.

I öfrigt torde förtjäna nämnas, att, medan fortfarande de i 1748 års förordning upptagna handlingar i allmänhet voro underkastade stämpelafgiften oberoende däraf, huruvida de företeddes inför offentlig myndighet eller ej, gjordes i denna författning för första gången i fråga om skuldebref (»obligationer och löpande sedlar») den begränsning i stämpelpfiktigheten, som sedermera kom att utsträckas till i det närmaste alla skatten underkastade handlingar, nämligen att stämpel skulle erläggas endast när de uppvisades för domaren eller exekutor.

Stämpelförordningen af den 10 juni 1803 bibehåller ännu föreskriften, att alla kontrakter, som mellan enskilda personer till deras säkerhet skriftligen afhandlas, skola skrivas på stämplat papper. Stämpelpfiktigheten för köpe- och bytesbref om fast egendom och fartyg inskränkes till det fall, att handlingarna vid domstol uppjudas eller in-tecknas, hvilken inskränkning ännu icke förekommer i fråga om boupp-teckningar och arfskiften. För hyreskontrakter i städerna tillkom en ny kontrollanordning, i det sådana kontrakt skulle uppvisas vid mantalsskrifningarna, en anordning, som genom stämpelförordningen af den 8 januari 1824 utsträcktes att gälla äfven för arrendekontrakt på landet.

Bötesansvar stadgas allmänt för det fall, att någon underlåter att på stämplat papper till sitt rätta belopp skriva de handlingar, som i författningen nämnda äro.

Stämpelförordningen af den 27 september 1810 undantager från den allmänna regeln, att kontrakt skola vid upprättandet skrivas på stämplat papper, de kontrakt och afhandlingar, som af husbönder afslutas med underhafvande bönder, torpare, tjänstfolk eller andra arbetare, hvilka kontrakt icke behöfva förse med stämpel innan de för domare eller exekutor företes.

Stämpelförordningen af den 8 januari 1824 begränsar den forna omfattande rubriken »kontrakt» så, att den därefter endast afser arrende- och hyreskontrakt rörande fastigheter på landet och i städerna. I 1824 års stämpelförordning uteslötos för öfrigt alla bestämmelser om bötesansvar för enskilda personer för underlåtenhet att förse handling med behörig stämpel (blott med undantag för det fall, att handlingen insändes

med posten). Detta skedde på förslag af bevillningsutskottet vid 1823 års riksdag, som ansåg »det ansvar äldre författningar ålagt enskilda personer för eftersatta skyldigheter i afseende på stämpelförordningen, böra såsom mindre lämpligt förfalla, så vida det egentligen tillhörde statens ämbets- och tjänstemän att vaka öfver författningens efterlefnad och därvid tillse att det allmännas rätt icke åsidosattes». Sedermera infördes bötesansvar för sådan underlåtenhet i fråga om utländska bolags försäkringshandlingar och i fråga om växlar, hvilka bötesbestämmelser under en lång följd af år voro de enda i stämpelförordningen förekommande bötesbestämmelser af detta slag.

Genom kungl. kungörelsen den 15 maj 1846 infördes det ännu bestående kontrollförfarande, enligt hvilket för köpe-, bytes- och gåfvobref å fast egendom, skuldebref och andra handlingar, hvilka i domstolarnas inteckningsprotokoll intogos, samt bouppteckningar, morgongåfvobref och afhandlingar om lösöre köp (och sedermera äfven äktenskapsförord), skulle användas dubbla beläggningsstämplar, af hvilka den ena delen skulle vidhäftas handlingen och den andra delen jämte det renoverade protokollet insändas fill vederbörande hofrätt, där granskning af stämpelbeläggningen skulle äga rum.

Sedan genom stämpelförordningen af den 30 november 1860 stämpelpfiktigheten för arrende- och hyreskontrakt af alla slag inskränkts till det fall, att handlingen för domstol eller exekutor företeddes, återstodo af handlingar, som voro underkastade stämpel oberoende däraf, huruvida de företeddes inför offentlig myndighet eller icke, endast köpe-, bytes- och gåfvobref om fartyg, skogsafverkningskontrakt (genom stämpelförordningen den 6 september 1883 inskränktes äfven för dessa kontrakt stämpelpfiktigheten till det fall att de företeddes inför domstol för vinnande af inteckning) samt växlar i utländskt myntslag äfvensom sjöassuransbref samt utländska bolags försäkringshandlingar, för hvilka sistnämnda båda kategorier af handlingar stämpelafgifterna sedermera blifvit afskaffade.

Först genom stämpelförordningen af den 9 augusti 1894 utsträcktes stämpelskatten utöfver sina förutvarande trånga gränser, i det genom sagda förordning arfsbeskattningen omgestaltades och betydligt utvidgades, hvarjämte stämpel för depositions- och andra bankräkningsbevis, för obligationer och för inrikes växlar infördes. Stämpeln å inrikes växlar afskaffades visserligen åter redan genom kungl. kungörelsen den 14 oktober 1898, men genom kungl. förordningen den 8 juni 1906 infördes stämpelafgift för aktiebref och lottbref i solidariska bankbolag samt genom kungl. förordningen den 6 november 1908 en särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper.

I fråga om de olika slag af stämpelpapper, som under olika tider här i landet varit i bruk, torde följande böra erinras.

Från äldre tider fanns endast ett slag af stämpelpapper, stämplat papper i hela ark eller s. k. skrifstämplor, på hvilka handlingarna skulle skrivas, men med hvilka de äfven kunde *beläggas*. Särskilda *beläggningsstämplor* till samma valörer som skrifstämplornas infördes första gången genom stämpelförordningen af den 27 september 1810; dessa beläggningsstämplor, för hvilka benämningen var mera egentlig än för senare tiders stämpelmärken, skulle i storlek motsvara ett sjättedels ark.

För utgörande af växelstämpeln medgafs genom stämpelförordningen den 8 januari 1824 stämpling af växelblanketter, för hvilken stämpling genom stämpelförordningen den 14 november 1845 fastställdes närmare föreskrifter. Bestämmelserna om stämpling af växelblanketter, hvilka upphört att äga praktisk betydelse, upphäfdes genom kungörelsen den 8 juni 1906. Enligt 1845 års stämpelförordning skulle stämplade växelblanketter tillhandahållas allmänheten, i stället för hvilka genom stämpelförordningen den 4 december 1863 infördes särskilda växelstämplor (beläggningsstämplor), hvilka i sin ordning afskaffades genom stämpelförordningen af den 6 september 1883.

Genom stämpelförordningen den 20 september 1878 infördes särskilda anvisningsstämplor, hvarjämte stämpling af anvisningar medgafs i den för stämpling af växlar gällande ordning. Då växelstämplarna och stämplingen af växelblanketter upphörde, afskaffades samtidigt äfven anvisningsstämplarna och stämplingen af anvisningsblanketter.

Genom nyssnämnda kungörelse af den 8 juni 1906 medgafs, att stämpling af blanketter till aktiebref, lottbref och obligationer finge på därom hos Statskontoret gjord ansökning verkställas genom denna myndighets försorg.

Ett förändradt sätt för uppbörden af stämpelafgiften, då fråga var om högre afgiftsbelopp, infördes genom 1863 års stämpelförordning. I § 8 mom. 6 af denna förordning stadgades nämligen, att, då stämpelafgift för en handling på en gång skulle utgöras med högre belopp än 500 riksdaler, afgiften skulle erläggas i Stockholm genom insättning i föreskrifven ordning i Råntekammaren och i landsorterna genom leverering till vederbörande landtränteri. Det kvitterade reversalet, som, utom uppgift å den erlagda summan, alltid borde innefatta upplysning om ändamålet med den skedda levereringen, skulle aflämnas till den, som å rättens vägnar borde mottaga den ifrågavarande handlingen. Efter det denne å ämbetets vägnar på den handling, hvarför stämpelafgift sålunda blifvit erlagd, tecknat bevis, när detta skett och af hvem kvitto därå utfärdats, skulle

han foga berörda kvitto vid de reoverade protokoll, som till vederbörande hofrätt skulle insändas.

Anledningen till att denna förändrade anordning infördes, var, efter hvad riksdagshandlingarna utvisa, allenast den, att då stämplat på högre värde än 100 Riksdaler ej vore tillgängliga, stämplatarna på en del handlingar uppginge till så stort antal, att de icke kunde handlingarna biläggas.

Genom nästföljande stämpelförordning af den 23 november 1866 gjordes nyssnämnda bestämmelse fakultativ, så att det ankomme på parten att inbetala beloppet kontant eller att använda stämplat till motsvarande belopp.

Sedan stämplat på såväl 200 som 500 kronors värde blifvit införda, upphäfdes genom 1883 års stämpelförordning nyssnämnda bestämmelse om kontant inbetalning i vissa fall af stämpelbelopp.

I vårt land likasom i alla öfriga länder, där stämpelskatten är införd, kunna, om man lämnar åsido sådana stämpelafgifter, som hafva karaktären af konsumtionsskatter, såsom stämpelafgifterna för spelkort och punsch, den i England förekommande stämpelafgiften för patentmedicin m. fl. dylika, de under stämpelskatten inrymda afgifter hänföras till två till sin natur väsentligen åtskilda grupper, hvilka i vår stämpelförordning angifvas med de båda rubrikerna »stämpel till statsmyndigheternas expeditioner» och »stämpel till enskilda handlingar». Af dessa är den förre väsentligen hvad som med en något föråldrad term plägar kallas en »gebyr», en ersättning för någon af staten den enskilde beredd förmån, och den senare en skatt i egentlig mening. Att i något enstaka fall en afgift, tillhörande den förre kategorien, till följd af sin storlek eller sitt beräkningsätt i större eller mindre grad tillika får karaktären af skatt, såsom t. ex. stämpeln till fullmakter å ämbeten eller tjänster, kan icke förändra den allmänna naturen af den första gruppens afgifter.

Då nu riksdagen uttalat önskan om en utredning af möjligheten att vinna närmare statistisk kännedom om de särskilda stämpelafgifternas afkastning äfvensom ökad kontroll å uppbörden af afgifterna, har Statskontoret ansett sig kunna antaga, att Riksdagen med sagda framställning i det väsentliga afsett en utredning rörande de stämpelafgifter, som äro att anse såsom skatter, d. v. s. afgifterna för »enskilda handlingar». Hvad stämpelafgiften till statsmyndigheternas expeditioner beträffar, har icke, så

vidt Statskontoret har sig bekant, någon önskan om eller något behof af statistik rörande de särskilda rubrikernas afkastning gjort sig känt. Skulle man i något fall önska vinna kännedom om det belopp, hvartill stämpelafgiften under någon hithörande rubrik under något år uppgått, kan sådant vinnas genom infordrande af uppgifter härom från vederbörande myndigheter. I sammanhang härmed bör erinras, att då i den motion (N:o 5 i Andra Kammaren), som närmast föranledt aflåtandet af Riksdagens förevarande skrifvelse den 8 mars 1907, framhålles såsom anmärkningsvärdt, att man i fråga om ett belopp af omkring två och en half millioner kronor af 1905 års stämpeluppbörd saknade alla uppgifter om de summor, med hvilka olika stämpelrubriker bidragit till åvägbringandet af detta belopp, detta visserligen är riktigt, men att gifvet är, att sagda belopp till öfvervägande del utgjorts af stämpelafgifter för »statsmyndigheternas expeditioner».

Kontrollen på utgörandet af sistnämnda slag af afgifter ligger uti det tjänstemannaansvar vederbörande tjänstemän äro underkastade i afseende på deras skyldighet att förse de utgående expeditionerna med stämpel. Fullständigad, som den är, med vissa till iakttagande af allmänheten afsedda bestämmelser, såsom skyldighet att utlösa vissa slag af expeditioner, förbud för den, som blifvit utnämnd till något ämbete, att åtnjuta lönen därför, innan han uppvisat sin fullmakt, behörigen försedd med stämpel o. s. v., måste otvifvelaktigt sagda kontroll i allmänhet anses tillfredsställande. Nu befinnes emellertid, att det enda exempel på bristande kontroll, som i ofvan anförda motion speciellt anföres, just afser ett slag af handlingar, *mäklarslutsedlar*, som upptages i tariffen under Art. I, stämpel till statsmyndigheternas expeditioner. I 51 § af stämpelförordningen af den 18 September 1908 stadgas, att fel eller försummelse af ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller skeppsklarerare vid fullgörande af hvad enligt stämpelförordningen honom åligger, så ock försummelse af mäklare att förse af honom utfärdad handling med föreskrifven stämpel anses efter allmän lag. I 18 § af mäklareordningen den 9 Juni 1893 och 14 § af skeppsklarerareordningen af samma dag omförmales äfven den stämpelafgift, som bör utgöras för slutsedlar, som af mäklare eller skeppsklarerare utfärdas. Äfven om mäklare och skeppsklarerare i åtskilliga afseenden intaga en annan ställning än flertalet öfriga tjänstemän, som hafva att förse utgående expeditioner med stämpel, och icke kunna sägas i afseende på fullgörandet af sina åligganden stå under så direkt och flerfaldig kontroll som statens tjänstemän, tror Statskontoret icke, att några särskilda föreskrifter till kontroll å utgörandet af stämpelafgifterna å slutsedlar utöfver de nu befintliga skola befinnas be-

höfliga, föreskrifter, hvilka i sådant fall torde böra anknytas till de i 11 § af mäklareordningen och 12 § af skeppsklarerareordningen innefattade bestämmelser om de böcker, som enligt dessa §§ böra af mäklare och skeppsklarerare föras, och borde affattas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de kontrollanordningar, hvilka bereds genom Kungl. förordningen om en stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper den 6 November 1908. Om, såsom motionären uppgifver, föreskriften om stämpel till slutsedlar i allmänhet ej vidare skulle efterleivas, föreställer sig Statskontoret, att rättelse i detta visserligen synnerligen obehöriga förhållande skall kunna vinnas, därigenom, att vederbörande handels- och sjöfartsnämnder, under hvilka mäklare och skeppsklarerare sortera, förständigas erinra dessa om skyldigheten att förse slutsedlar med stämpel och det äfventyr, för hvilket de utsätta sig genom underlåtenhet härutinnan, hvarjämte äfven vederbörande allmänna åklagares uppmärksamhet lär böra fästas på förhållandet.

De båda synpunkter, ur hvilka Riksdagen önskat en revision af gällande bestämmelser rörande stämpelafgiften, nämligen dels möjligheten att åstadkomma en förbättrad statistik rörande afkastningen af denna skatt, dels möjligheten att åvägabringa skärpt kontroll å skattens utgörande, stå med hvarandra i det närmaste sammanhang. Om det nämligen å ena sidan icke låter sig bestrida, att det i fråga om en skatteform af den betydelse och den utvecklingsmöjlighet som stämpelafgiften måste vara af mycken vikt för statsmakterna att äga så noggrann kännedom som möjligen kan erhållas rörande afkastningen af de särskilda stämpelrubrikerna, kan det ej heller å andra sidan gärna förnekas, att fördelen af en vidgad kunskap om skattens afkastning kan köpas för dyrt, om för dess vinnande allmänheten måste besvärmas med tyngre och omständligare former för skattens utgörande än som eljest skulle vara behöfliga. Den vidgade statistiska kunskapen lär således, i den mån densamma icke kan vinnas med det nuvarande systemet för skattens uppbörd, utan för densannas beredande erfordras ändringar i detta system, blott böra eftersträfvast under den förutsättning, att sagda ändringar medföra ökad kontroll på skattens utgörande, eller åtminstone icke vålla ökad tunga för de skattskyldige. Till pröfning torde därför i första rummet böra förekomma frågan om lämpligheten af förändringar i den nuvarande ordningen för skatteuppbörden och kontrollen därå.

En stämpelskatt är icke i och för sig en skatt af ett särskildt slag, utan en form för skatteuppbörd, hvilken, såsom förut blifvit erinradt, kan användas för uppbörden af olika slags skatter och afgifter. Den nu ifrågavarande stämpelafgiften för »enskilda handlingar» är emellertid till sin natur närmast en omsättningskatt, en skatt på världens öfvergång från en

hand till en annan. Denna beskattning på transaktioner kan naturligtvis komma till användning i mycket olika utsträckning. Hos oss är skatten hållen inom jämförelsevis trånga gränser; i andra länder åter förekommer densamma i så stor utsträckning, att så godt som hvarje privaträttslig transaktion, som föranleder skriftlig anteckning öfver densamma, träffas af skatten. Skulle, i öfverensstämmelse med hvad vid uppbörd af skatter i allmänhet äger rum, hvarje skattepliktig transaktion anmälas hos någon myndighet, skatten där uträknas och erläggas, influtna medel bokföras och räkenskaperna sedan revideras o. s. v., komme härför att erfordras en så vidlyftig och kostsam förvaltning och en för de skattskyldiga så besvärande omgång, att skatten, åtminstone i den mån densamma, såsom i flera länder är brukligt, med afgifter till lågt belopp träffar vissa ofta återkommande transaktioner, icke med någon fördel skulle kunna anlitas. Skattens erläggande förenklas i hög grad, då detta kan ske allenast genom inköp och användning af stämpelpapper, och likaså varder därigenom skatteuppbörden, som hufvudsakligen inskränkes till försäljning och redovisning af anskaffadt stämpelpapper, synnerligen förenklad. Men visserligen måste i möjligaste mån trygghet beredas för att skatten också erlägges vid de tillfällen, då den skall utgöras, och erlägges till riktigt belopp.

Då man vill framtvinga stämpelskattens riktiga erläggande, erbjuder sig naturligen såsom den enklaste och närmast till hands liggande utvägen att förbinda underlåtenheten att erlägga skatten med någon för den skattskyldige menlig påföljd. *En* sådan påföljd och den, som i första rummet erbjuder sig, är bötesansvar. *En annan* kan ligga däruti, att den handling, som icke blifvit behörigen försedd med stämpel, i större eller mindre grad beröfvas sin laga verkan.

Bötesansvar för förseelser mot stämpelförordningen förekommer i alla länder, där denna skatt är införd, i Sverige dock i väsentligt mindre grad än annorstädes. På sätt förut framhållits, hade nämligen förhållandena hos oss gestaltat sig så, att den i äldre tider mera omfattande stämpelplikten steg för steg så inskränktes, att den under årtiondena närmast föreår 1894 nästan uteslutande träffade handlingar, som enligt lag skulle ingifvas till domstol, de s. k. småprotokollshandlingarna, och endast träffade dem då detta ingifvande skedde. Granskar man stämpelförordningen af den 5 September 1890, den närmast före 1894 års stämpelförordning gällande, finner man att, utom de handlingar, som skulle stämpelbeläggas vid ingifvandet till domstol, endast följande enskilda handlingar voro stämpelpliktiga, nämligen utländska försäkringsgifvares premiekvittens, köp-, bytes- och gåfvobref om fartyg samt utrikes växlar, hvarjämte bör anmärkas att skuldebref och vissa med skuldebref jämförliga handlingar voro underkastade stämpel icke blott då de ingäfvos

till domstol för vinnande af inteckning, utan äfven då de företeddes för offentlig myndighet för vinnande af betalning. Det är klart, att då stämpelbeskattningen var hållen inom så tränga gränser, problemet om en betryggande kontroll ställde sig på ett helt annat sätt och var väsentligt lättlostare än i länder med en vidt utsträckt stämpelbeskattning. Det genom kungörelsen den 15 Maj 1846 införda systemet med dubbla beläggningsstämplar för småprotokollshandlingarna och stämpelbeläggningsgranskning i hofrätterna hade ock löst problemet på ett sätt, som i fråga om kontrollens effektivitet icke lämnade något öfrigt att önska, och i detta afseende torde öfverträffa hvarje på andra håll tillämpad kontrollanordning. Någon ansvarspåföljd för underlåten stämpelbeläggning behöfde för det alldeles öfvervägande flertalet stämpelpfiktiga handlingar icke stadgas, utan kunde denna påföljd, såsom i 1890 års stämpelförordning ock skett, inskränkas till ofvannämnda tre kategorier af handlingar, som skulle förses med stämpel oberoende däraf, huruvida de företeddes inför offentlig myndighet.

Så länge staten inskränkte sig till att utkräfva stämpelafgift hufvudsakligen för handlingar, som enligt stadgande i allmän lag eller för vinnande af inteckning eller betalning skulle företes inför domstol, erbjöd, såsom redan blifvit nämnt, lösningen af frågan om kontroll å skattens utgörande icke några större svårigheter. Annorlunda gestaltade sig förhållandena, då staten för fyllande af sitt behof af ökade inkomster måste, efter andra länders föredöme, i större utsträckning anlita stämpelskatten. För utgörandet af de år 1894 införda stämpelafgifterna för depositions- och andra bankräkningsbevis och för obligationer samt de år 1906 införda afgifterna för aktier och för lottbref i solidariska bankbolag lades kontrollen i påföljden af bötesansvar och då den särskilda stämpelafgiften vid köp och byte af fondpapper genom förordningen af den 6 november 1908 infördes, föreskrefs vid sidan af ansvarspåföljden en särskild kontrollanordning, för hvilken förebilden väsentligen hämtats från motsvarande tyska riksstämpelafgift.

Frågar man sig nu, huruvida den sålunda anordnade kontrollen å stämpelafgiftens utgörande verkar på ett tillfredsställande sätt, är svaret i fråga om det slag af stämpelpfiktiga handlingar, som fortfarande utgör flertalet, eller de s. k. småprotokollshandlingarna, redan af det föregående gifvet. Kontrollen är i afseende på dessa handlingar fullt effektiv. Huruvida enahanda omdöme kan komma att fällas i fråga om kontrollen vid den nya stämpelafgiften vid köp och byte af fondpapper, är ännu för tidigt att afgöra, då denna afgift börjar att tillämpas först från och med år 1909. I alla händelser kan fråga icke nu uppstå om ändring i dessa nyligen efter

omsorgsfull pröfning beslutade kontrollbestämmelser. Att i fråga om de i senare tid införda stämpelafgifterna för affärspapper, nämligen depositionsstämpeln och emissionsstämpeln för obligationer, aktiebref samt lottbref i solidariska banker äfvensom i fråga om stämpelafgiften för utrikes växlar underlåtenhet att erlægga stadgad stämpel skulle i någon nämnvärd grad förekomma, har åtminstone icke kommit till Statskontorets kännedom, ehuru naturligtvis sådana förseelser kunna begås, utan att de blifva upptäckta. Såsom jämförelsevis svag måste den kontroll betecknas, som äger rum å utgörandet af stämpelafgiften för sådana handlingar som gåfvobref om lösegendom, köpe- eller bytesbref om fartyg, afhandling om skogsafverkning samt testamenten, då dessa i vissa fall skola stämpelbeläggas utan sammanhang med lagfart eller upprättandet af bouppteckning. Att skuldebref och med dem jämnställda handlingar allmänligen stämpelbeläggas då de för vinnande af betalning för exekutor företes, kan icke betvivlas; huruvida åter lika allmänt stämpel erlägges för dylika handlingar, då de under *rättegång* vid *domstol* företes för vinnande af betalning, vågar Statskontoret icke afgöra.

Om ock i fråga om ett och annat slag af stämpelpliktiga handlingar kontrollen, såsom sagdt, måste anses vara jämförelsevis svag, anser sig dock Statskontoret på grund af hvad ofvan anförts kunna antaga, att beträffande det stora flertalet handlingar de för närvarande gällande kontrollbestämmelserna på ett i allmänhet verksamt sätt förebyggt skattesvek. Beträffande sådana handlingar, som draga stämpel äfven utan att de företes inför offentlig myndighet, kunna naturligtvis mera betryggande anordningar tänkas; och skulle stämpelbeskattningen komma att utsträckas så, att den omfattade ett flertal handlingar utöfver dem, som nu träffas af skatten, torde förstärkt kontroll i åtskilliga fall varda nödvändig. Med afseende härå och då, såsom förut framhållits, frågorna om förbättrad statistik rörande stämpelskattens afkastning och en mer tillfredsställande kontroll blifvit ställda i samband med hvarandra, torde, med ledning af ofvan lämnade redogörelse för utländsk lagstiftning i ämnet, till hvilken hänvisas hvad närmare detaljer beträffar, en granskning af de olika utvägar, som erbjuda sig för vinnande af en sådan kontroll, nu böra följa.

Såsom redan blifvit erinradt, förekommer såsom en bland dessa utvägar den, att handling, som icke blifvit behörigen försedd med stämpel, i större eller mindre grad förlorar sin laga verkan. Denna påföljd för underlåten användning af stämpelpapper var stadgad i den före år 1732 här i landet gällande lagstiftning, enligt hvilken en stämpelpliktig, men icke med stämpel försedd handling i alla afseenden skulle vara kraftlös och betraktas såsom icke upprättad. I den engelska och den italienska stämpellagstiftningen

förekommer i vissa, dock icke synnerligen talrika fall påföljden af ovillkorlig ogiltighet för handling, som icke vid upprättandet eller inom viss tid därefter blifvit försedd med stämpel. Däremot gäller i England, Frankrike och Italien med få undantag regeln, att domstolar och andra myndigheter icke få vidtaga någon ämbetsåtgärd på grund af en icke behörigen stämpelförsedd handling. Sistnämnda grundsats är till en viss grad antagen äfven i den svenska stämpellagstiftningen, då i densamma (39 § i stämpelförordningen af den 18 september 1908) stadgas, att ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller mäklare, till hvilken stämpel underkastad handling ingifves, bör tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, samt att, om handlingen icke är behörigen försedd med stämpel och ej genast efter erhållen tillsägelse penningar erläggas till det felande stämpelbeloppet eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljningsman, nämnda stämpelbelopp, handlingen ej må mottagas. Att fränkänna en handling, som icke vid upprättandet eller inom viss kort tid därefter försetts med föreskrifven stämpel, laga giltighet, är utan tvifvel ett verksamt kontrollmedel, men den allmänna meningen här i landet torde icke finnas benägen för en dylik sammanblandning af civilrättsliga och fiskaliska villkor för en handlings giltighet, hvarjämte kan anmärkas, att den rättsförlust, som för utgifvaren af handlingen är afsedd att utgöra påföljden för hans förseelse, bereder hans kontrahent en förmån, till hvilken denne måste anses sakna hvarje moralisk rätt.

Medan i Sverige ämbets- eller tjänsteman, till hvilken för hans ämbetsåtgärd ingifves stämpelpiktig handling, har att tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, och, om detta icke är fallet eller penningar till det felande stämpelbeloppet icke erläggas, icke får mottaga handlingen, är i Norge och Danmark åt flertalet af så väl statens som kommunernas myndigheter och tjänstemän en vidsträcktare befogenhet lämnad, i det att de beträffande handlingar, som komma i deras händer, äro pliktiga att undersöka, huruvida handlingen är behörigen försedd med stämpel, och att, om detta icke är förhållandet, taga handlingen i beslag för att i föreskrifven ordning utkräva stämpelbeloppet och förfallna böter, hvarjämte i Danmark originalen till i afskrift företedda handlingar kunna infordras. Det vitsordas, att denna anordning ur kontrollsynpunkt visat sig verksamt. Möjligen torde, om stämpelbeskattningen framdeles kommer att utsträckas till ett flertal enskilda handlingar, någon motsvarande anordning hos oss kunna befinnas lämplig. Under nuvarande förhållanden, då utöfver de handlingar, hvilkas stämpelbeläggning kontrolleras i hofrätterna, endast ett relativt fåtal träffas af stämpelbeskattningen, torde omständigheterna knappast påkalla införandet af denna anordning.

Vill man anlita andra utvägar än de sålunda angifna för vinnande af ökad kontroll å stämpelafgiftens utgörande, låter detta sig svårigen göra, med mindre mer eller mindre genomgripande modifikationer äga rum i den enkla grundtanke, på hvilken stämpelskatten ytterst är byggd, att nämligen den enskilde ur statens förråd köper det stämpelpapper han behöfver och använder detta för den handling, han upprättat eller vill upprätta. Dessa modifikationer skulle då gå i den riktningen, att någon statens myndighet direkt kontrollerade eller bestämde det sätt, på hvilket en handling försåges med stämpel. Detta kan ske på flera olika sätt. Det kan föreskrifvas, att makuleringen af åsatt stämpel skall ske genom myndighetens försorg eller att handlingen skall ingifvas till myndigheten för att förses med stämpel, hvilket då kan ske vare sig genom användning af det allmänna stämpelpapperet eller genom intryckning af stämpelmärken i papperet. Slutligen kan man, med öfvergifvande af tanken om skatteinbetalningens förmedling genom stämplor och därmed ock i själfva verket af hela skatteformen, fordra kontant inbetalning af skattebeloppet, antingen särskildt för hvarje handling eller ock på en gång för ett större antal handlingar eller för de handlingar af det ifrågavarande slaget, som utgifvas under loppet af en viss tidrymd. Alla dessa metoder hafva kommit till användning i olika länder. I fråga om dem alla kan sägas, att de verka en väsentlig omgång vid skattens utgörande, och därför icke gärna kunna med fördel användas, då saken gäller de i åtskilliga länder, ehuru icke hos oss, brukliga stämpelsatser, som med fasta och låga belopp utgå för transaktioner, som i stort antal förekomma i det dagliga lifvet, såsom t. ex. för kvittenser, checker m. fl. (»penny stamps»). Ju större de transaktioner enligt regeln äro, som utgöra föremål för ett visst slag af handlingar, desto bättre lämpa sig gifvetvis nyss omförmälda metoder.

Då lagstiftaren på det ena eller andra sättet anordnat en myndighets direkta medverkan vid en handlingens stämpelbeläggning, läser han därmed mindre hafva åsyftat, att kontrollera, att stämpelbeläggningsen öfver hufvud kommer till stånd, än att stämpel åsättes till riktigt belopp — ty den, som vill undandraga sig stämpelskattens utgörande, kan förmodas lika gärna underlåta att infinna sig hos myndigheten som att själf åsätta stämpel. För en riktig stämpelbeläggning är antydda medverkan utan tvifvel af betydelse. En egendomlig form för denna medverkan är den i Preussen genom 1895 års stämpelskattelag införda anordning, att stämplornas *makulering* skall ske genom försorg af viss myndighet. Om ock naturligen härmed jämväl afsetts att förekomma förnyadt bruk af en gång använda stämplor, torde få anses att syftet med de omfattande och minutiösa bestämmelserna i ämnet varit vidsträcktare. Vanligare är, att lagen påbjuder,

att myndigheten skall låta antingen åsätta stämplarna eller intrycka stämpelar i papperet. I stort sedt — ehuru visserligen med åtskilliga undantag och modifikationer — är detta i England, Frankrike, Italien och Danmark anbefalldt för de fall, att handling, som vid utfärdandet skolat förses med stämpel, först därefter förses med sådan. I Frankrike skola främmande staters skuldförskrifningar af vederbörande myndighet påtryckas stämpel eller förses med »visa pour timbre». De tyska riksstämpelafgifterna för aktier, bergverksandelar och obligationer, för lotterisedlar samt för järnvägs- och ångbåtsbiljetter, skola enligt regel erläggas genom handlingarnas inlämnande till vederbörlig myndighet för stämplarnas påtryckning å handlingen. I Italien skola handlingar, som draga graduell stämpel (växlar och andra handelspapper), genom vederbörande skattetjänstemäns försorg förses med beläggningsstämplar eller påtryckas stämpel; enahanda är därstädes i vissa fall förhållandet med beläggningsstämplar till fixa belopp o. s. v. I likhet med hvad hos oss är medgifvet i fråga om aktiebref, lottbref i banker samt obligationer, är äfven i utlandet flerstädes tillfälle beredt för dem, som sådant önska, att få sina handlingar stämplade genom offentlig myndighets försorg.

Ofvan är antydt, att kontant inbetalning af den afgift, som enligt de allmänna reglerna skulle utgjorts genom användning af stämpelpapper, stundom förekommer i främmande länders stämpellagstiftning. Sådan kontant inbetalning kan förekomma under olika former. Främst bland dessa förtjänar anföras den anordning, enligt hvilken *aflösning* af stämpelafgiften (»composition», »abonnement», »Aversionalversteuerung») är påbjuden eller medgifven, en anordning, som i stor och efter hvad det vill synas alltjämt växande utsträckning i andra länder användes. Härmed förstås den anordning, enligt hvilken den skattskyldige genom erläggande på en gång af ett visst penningbelopp, i allmänhet beräknadt efter förhållandena under en viss tilländagången tid, ett år eller del däraf, för en viss period i sänder befrias från skyldigheten att med stämpel förse de af honom utgifna handlingar af det slag, aflösningen gäller. I England är sådan aflösning obligatorisk i fråga om engelska bankens sedlar, samt medgifven beträffande andra bankers sedlar, kommuners och bolags obligationer, försäkringspolicer (med undantag af policer för sjö- eller lif försäkring) samt förskrifningar, utgifna af regeringarna i engelska kolonier. I Frankrike är abonnement obligatoriskt beträffande Crédit fonciers (hypoteksbankens) obligationer och pantbref, franska bankens sedlar, utländska aktier och obligationer, som noteras å fransk börs (dock ej främmande staters skuldförskrifningar, i fråga om hvilka abonnement ej heller är medgifvet), samt brand- och lif försäkringar med bestämda premier, vissa ömse-

sidighetsbolag för brand- och liffförsäkring äfvensom vissa departementala brandstodsöreningar samt fakultativt i fråga om andra slag af försäkringar (dock är abonnement ej medgifvet för försäkringar mot sjöskada), för franska aktier och obligationer (hvilka i detta fall kostnadsfritt äsättas en särskild stämpel), järnvägars fraktkvitton och fraktsedlar samt järnvägs-, teater m. fl. stämpelpikt underkastade biljetter. I Italien kan abonnement medgifvas lagligen koncessionerade penningeinrättningar för anvisningar, böcker för löpande räkning och sparkasseböcker samt räntebärande papper med viss förfallotid; likaså järnvägsbolag för biljetter och fraktkvitton. I Preussen kan, utan begränsning till vissa bestämda kategorier af handlingar, aflösning medgifvas, då fråga är om beskattning af handlingar af likartadt, ofta återkommande slag. Än vidsträcktare befogenhet tillkommer finansförvaltningen i Österrike, som för bestämda slag af handlingar kan tillåta, att handlingarna utfärdas utan stämpel mot det att belöpande stämpelavgifter sedermera efter bestämda tidsperioder kontant inbetalas till vederbörande myndighet. I Danmark kan finansministeriet tillåta, att stämpelavgiften för andra försäkringar än liffförsäkringar må utgöras i en rund summa för alla under ett försäkringsår utfärdade policer; hvarjämte kan erinras, att i Danmark kommuner i talrika fall genom speciallagar bemyndigats att för upptagande af lån utgifva stämpelfria partialobligationer mot det att hela stämpelbeloppet lägges på en hufvudobligation.

Äfven i andra fall än då stämpelskatten erlägges genom aflösning af avgifter, förekommer kontant inbetalning af skatten. Detta är framför allt fallet beträffande den från andra länders starkt afvikande österrikiska stämpelskatten, som, på sätt af ofvan lämnade redogörelse för denna skatt framgår, till stor del erlägges kontant. Då i Frankrike och Italien handling skall af vederbörande myndighet äsättas eller påtryckas stämpel, kan enligt regeln denna stämpling ersättas med en påteckning å handlingen, att avgiften blifvit erlagd (»visa pour timbre», »visto per bollo»), hvilken form för avgiftens erläggande dock numera i Frankrike till större delen kommit ur bruk. För öfrigt är i spridda fall i de särskilda ländernas stämpellagar kontant inbetalning af avgiften påbjuden. Sålunda skall enligt den tyska riksstämpellagen aktiestämpeln inbetalas kontant, om icke aktiebref utgifvits inom viss tid efter bolagets bildande; likaledes sker kontant inbetalning af riksstämpelavgiften för medlemmarnas i bolagsstyrelser godtgörelser (»Vergütungen»). I Italien inbetalas vissa mera speciella stämpelavgifter kontant o. s. v.

Då en stämpelavgift kontant inbetalas, är den naturligtvis i själfva verket ej längre någon stämpelavgift, ehuru enheten i systemet stundom

fordrat, att den måst upptagas i stämpellagen. I flera länder förekomma omsättningsskatter, som till sin finansiella natur stå stämpelskatten mycket nära, ehuru stämpelformen blifvit öfvergifven. Vidtomfattande skatter af detta slag äro inregistreringsafgifterna i Frankrike och Italien, af hvilka den förre utan tvifvel är den både absolut och relativt mest gifvande bland alla skatter af olika slag, som i olika länder förekomma. Hithörande afgifter äro äfven arfsskatterna, hvilka numera icke i något af här behandlade länder, utom Sverige, äro stämpelskatter. I öfrigt kunna flertalet omsättningsskatter, som icke äro stämpelskatter, i allmänhet mer eller mindre hänföras till kategorien börsskatter.

Dessa omsättningsskatter hafva ansetts falla utanför området för här förevarande utredning.

I sammanhang med frågan, huruvida skärpt kontroll å stämpelskattens utgörande lämpligen må böra beredas genom anlitan af någon af de former för erläggandet af denna skatt, som nu blifvit omförmälda, anser sig Statskontoret, på sätt förut blifvit antydt, böra till behandling upptaga frågan om möjligheten att vinna en förbättrad statistik rörande denna skatt.

Den statistik rörande stämpelafgiften, som för närvarande förefinnes, innefattas *dels* i den specifikation af statsverkets inkomster, som är upptagen i det genom Statskontorets försorg årligen af trycket utgifna kapitalkonto till rikshufvudboken, i hvilken specifikation under rubriken »Stämpelmedel» i särskilda summor redovisas för helarksstämplor, belägningsstämplor, stämpling af aktiebref m. m., ersättning för makulerade stämplor, tillfällig uppörd och stämpelafgift för spelkort, *dels* i det genom Kungl. Finansdepartementets försorg årligen på grund af bestämmelserna i nämnda brefven den 12 september 1884 och den 19 april 1895 utarbetade sammandrag öfver anbefallda uppgifter öfver inkomsten af stämpelpapper, som användes till beläggning af lagfarts-, intecknings- m. fl. handlingar.

Omförmälda sammandrag upptager uppgifter rörande afkastningen af följande stämpelrubriker:

A. Handlingar till lagfartsprotokollet: köpebref, bytesbref, gåfvobref och förvärf för allmänt behof eller afledning af vatten (för hvarje slag af dessa handlingar å 60 öre eller å 1 krona 20 öre för 100 kronor, den högre afgiften, då lagfarten sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse), testamente, fideikommissbref (särskilda siffror för det fall, att fideikommisset öfvergår till: 1) bröstarfvinge, bröstarfvinges afkomling, efterlevande maka; 2) föräldrar, syskon, syskons afkomling; 3) öfriga) samt bref eller resolution om skattelösen af kronojord (å 5 kronor eller å 10 kronor, den senare afgiften för aktiebolag, hvarom nyss nämnts).

B. Handlingar till inteckningsprotokollet: afhandlingar om afkomst eller servituter, om nyttjanderätt till fast egendom, om skogsafverkning samt om lifränta äfvensom, i en post, skuldebref och andra handlingar.

C. Handlingar till äktenskapsförordsprotokollet: äktenskapsförord.

D. Handlingar till bouppteckningsprotokollet: bouppteckningar (särskilda poster för andelar, som under rubriken bouppteckning i stämpelförordningen omförmälas i grupp 1) bröstarfvinge, bröstarfvinges afkomling, efterlevande maka; grupp 2) föräldrar, syskon, syskons afkomling; och grupp 3) öfriga, och särskilda poster för häradsrätterna och hofrätterna samt för rådstufvurätterna), testamenten, till hvilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning, morgongåfvobref och afhandlingar om lösöre köp.

I förbigående vill Statskontoret anmärka, att den statistik rörande stämpelafgiften, som sålunda redan hos oss förefinnes, i jämförelse med motsvarande statistik i vissa andra länder, kan anses ganska detaljerad, ehuru den, på sätt Riksdagen framhållit, företer väsentliga luckor. På sätt af här ofvan lämnade redogörelse framgår, saknas i Preussen, Österrike, Danmark och Norge, med undantag af någon siffra för en och annan stämpelrubrik, uppgifter rörande de särskilda stämpelrubrikernas afkastning. Rörande den engelska, den franska och den italienska stämpelskatten likasom rörande den tyska riksstämpelskattens fåtaliga rubriker finnas däremot ganska omfattande och detaljerade uppgifter, därvid likvisst i fråga om den engelska stämpelstatistiken, som till utseendet är den fullständigaste af dem alla, bör erinras, att ett icke obetydligt antal af siffrorna i denna äro approximerade.

Då Statskontoret, på sätt förut framhållits, ansett sig kunna antaga, att förevarande utredning icke bör afse stämpelafgifterna för »statsmyndigheternas expeditioner»; *då* i fråga om de stämpelafgifter, som redovisas i Kungl. Finansdepartementets nyssnämnda sammandrag, kontrollen är synnerligen effektiv och statistiken fullständig; och *då* beträffande den genom Kungl. förordningen den 6 november 1908 införda stämpelafgiften vid köp och byte af fondpapper uppgift angående skattens afkastning naturligen kommer att i statsräkenskaperna erhållas och förnyad granskning af de för denna skatt beslutade kontrollanordningar icke redan nu kan ifrågakomma, följer här af, att de olika slag af handlingar, som kunna afses med de af Riksdagen uttalade önskingar om skärpt kontroll och förbättrad statistik äro jämförelsevis fåtaliga. De torde vara följande:

de härofvan under rubriken »handlingar till inteckningsprotokollet» omförmälda, likasom vissa andra med skuldebref likställda handlingar, då de för vinnande af betalning hos offentlig myndighet företes;

- afhandling om gåfva af lösegendom;
 testamente, som ej bevakats, men hvaraf testamentstagaren vill sig begagna — då hänsyn till detsamma ej tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren samt den stämpelafgift, som för bouppteckningen skolat utgöras, om jämväl testamentets bestämmelser lagts till grund för afgiften, är högre än den, som för bouppteckningen utgått;
 aktiebref i inländskt aktiebolag;
 lottbref i inländskt solidariskt bankbolag;
 obligation, som utfärdas här i riket;
 bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir äfvensom å kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskildt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas;
 växel (hvarmed likställes anvisning, invisning, check, handling, som innefattar uppdrag om inkassering af penningar och mot hvars företeende eller aflämnande betalning fordras, samt kvittens, som för inkassering af penningar genom annan person än fordringsägaren från en ort till en annan försändes), då växeln ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort;
 afhandling om köp eller byte af fartyg, hvars dräktighet öfverstiger 40 ton;
 afhandling om skogsafverkning; samt
 afhandling om öfverlåtelse af kronohemman eller skattlagdt krononybygge.

Hvad beträffar nyssnämnda handlingar, för hvilka stämpelafgift skall utgöras, då de för vinnande af betalning företes hos offentlig myndighet, äfvensom afhandlingar om öfverlåtelse af kronohemman eller skattlagda krononybyggen, hvilka blifva stämpelpliktiga först då åborätt på grund af dem vinnes, kontrolleras stämpelbeläggningen af vederbörande myndigheter, till hvilka handlingarna ingifvas, och statistiska uppgifter rörande de för dessa erlagda stämpelafgifter, kunna, om sådant anses erforderligt, erhållas genom infordrande af uppgifter därom från berörda myndigheter.

Af öfriga nu omnämnda slag af handlingar äro aktiebref, lottbref i banker, obligationer, bankers depositions- och kapitalräkningsbevis samt utrikes växlar de ojämförligt viktigaste. Att uppgifter saknas om afkastningen af dessa i finansiellt afseende viktiga stämpelrubriker, är utan tvifvel en kännbar brist, hvilken, hvad rubriken växlar beträffar, kommer att ökas, om, såsom måhända torde kunna antagas, den år 1894 införda, men år 1898 under då rådande goda statsfinansiella ställning åter afskaffade stämpeln för inrikes växlar under förändrade förhållanden åter kommer att införas.

Då man önskar bereda sig kännedom om afkastningen af stämpelafgiften för något särskildt slag af handlingar, är den med afseende på stämpelskattens så att säga normala anordning närmast till hands liggande utvägen att påbjuda användandet af stämpelmärken af särskildt slag för handlingarna i fråga. På sätt Riksdagen i sin förevarande skrifvelse framhållit, är emellertid ett mångfaldigande af typerna för beläggningsstämplar förenadt med icke obetydliga olägenheter för allmänheten. Skall i ett fall, där för ett visst slag af handlingar beläggningsstämplar af viss typ blifvit påbjudna, syftet med denna åtgärd icke helt och hållet förfelas, får handlingen icke anses behörigen stämpelbelagd med mindre det särskilda slaget af stämplat blifvit användt. Om någon af misstag användt stämpel af annat slag, drabbas han, ehuru han till äfventyrs erlagt det riktiga skattebeloppet, af skyldigheten att erlagga detta ännu en gång förmedelst anskaffande af den riktiga stämpeln, så vida man icke vill genom bestämmelser i stämpelförordningen bereda honom tillfälle att få göra utbyte af stämplat, något, som då den felaktiga stämpelbeläggnings ågt rum för längre tid tillbaka kan vara förenadt med rätt stora vanskligheter.

Såsom af förut lämnade redogörelse framgår, brukas i vissa andra länder stämplat af speciell typ för vissa slag af handlingar; dock användes denna specialisering i allmänhet ganska sparsamt och snarare i aftagande än i tilltagande grad. Undantag gör dock Frankrike, som har ett stort antal särskilda stämpeltyper, hvarjämte för utgörande af de särskilda tyska riksstämpelafgifterna, hvilka dock, såsom förut framhållits, i viss mån äga karaktären af från hvarandra fristående skatter, särskilda anordningar, medelst olika stämpelmärken eller stämplatade blanketter, påtryckning af olika stämplat m. m., äro träffade. I Preussen och Norge finnes blott ett slag af beläggningsstämplar och likaså i Österrike, om man bortser från de särskilda stämplat, som användas för den till den egentliga stämpelskatten icke hänförda skatten på omsättning af fondpapper. Hos oss hafva funnits särskilda beläggningsstämplar för växlar och anvisningar, men dessa voro af ett från de då brukliga allmänna beläggningsstämplarnas så afvikande utseende och format, att förväxling icke var möjlig med dessa, hvilka för öfrigt på grund af sin storlek icke kunde användas till växlar. Sedan enligt nädiga kungörelsen den 14 maj 1880 beläggningsstämplar af den nu använda typen införts, afskaffades ej långt därefter, genom stämpelförordningen af den 6 september 1883, de särskilda växel- och anvisningsstämplarna.

Af desto mera speciell beskaffenhet den stämpelpliktiga handlingen är, ju mindre betänklighet bör emellertid ur allmänhetens synpunkt möta för användning till densamma af en stämpel af särskild typ. Sålunda torde

ur ofvan anförda synpunkt ingen nämnvärd olägenhet kunna befaras uppkomma däraf, att en särskild stämpeltyp införes gemensamt för depositions- och kapitalräkningsbevis samt andra bevis om insättning af penningar på räkning hos bank eller bankir. Då stämplarna skola åsättas af banken eller bankiren, bör fara för förväxling icke kunna anses föreligga. Större betänkligheter, om än måhända icke afgörande, torde förefinnas i fråga om särskild stämpel för växlar och med dem likställda handlingar. Vill man emellertid erhålla statistiska uppgifter rörande afkastningen af stämpelafgifterna för banksättningsbevis samt växlar, torde knappast annan utväg gifvas, då en föreskrift för utgifvaren af dessa handlingar att hos någon myndighet förete handlingen för åsättande eller påtryckning af stämpel eller erhållande af påteckning om afgiftens erläggande otvifvelaktigt allt för mycket skulle leda till rörelsens betungande. Att, på sätt i Italien äger rum, låta bankerna ingå aftal med staten om rätt att genom erläggande af en viss rund summa för viss tidsperiod aflösa skyldigheten att utgöra stämpel för vissa af banken utgifna papper, torde förefalla oss allt för främmande.

Önskar man däremot erhålla statistiska uppgifter rörande stämpelafgifterna för aktier, banklotter och obligationer, kan man, äfven om man icke vill för dem införa en särskild stämpeltyp och äfven om man icke vill beträffande dem tillåta det i andra länder mycket använda abonnementsystemet, hvilket mera torde lämpa sig för uttagande af stämpelafgifter för sådana handlingar, som *ärligen* till större antal förekomma, använda flera olika utvägar. I hvarje fall skulle då föreskrifvas, att handlingen för afgiftens utgörande skulle företes hos viss angifven myndighet. För dennas åtgärd vid afgiftens uttagande kunna olika former tänkas. Åtgärden kan bestå däri, att myndigheten låter åsätta handlingen stämplad eller låter medelst särskild apparat intrycka sådana i handlingen — i hvilka fall *hela* stämpelbeloppet för en emission möjligen kan läggas på *en* handling och de öfriga utlämnas utan stämpel — eller ock, utan handlingens förseende med stämpel, blott mottager den kontant erlagda afgiften mot bevis därom å handlingen eller särskildt kvitto. Påbjuder man för större grupper af handlingar kontant inbetalning af stämpelafgiften utan att detta sker under formen af aflösning för viss period af skatten eller s. k. »abonnement», uppgifver man därmed de allmänt erkända fördelar, stämpelskatten erbjuder, och får i stället en annan skatteform, som kräfver en vidlyftig bokföring och sina särskilda kontroller, hvilket icke synes böra ske med mindre tvingande, i detta fall icke föreliggande skäl därtill föranleda. Då afgiften skall utgöras genom användning af stämplad, synes mindre lämpligt att belägga endast *en* handling med det stämpel-

belopp, som belöper på ett större antal. Af återstående, nyss angifna utvägar — handlingarnas förseende med beläggningsstämplar eller stämpelars intryckning i handlingarna — torde den senare, som genom 32 § i gällande stämpelförordning redan är fakultativt medgifven, vara att föredraga. Gifvet är emellertid, att, om denna form för stämpelafgiftens utgörande blir lagstadgad, myndighetens åtgärd får en annan och vidsträcktare innebörd än den stämpling, som för närvarande sker genom Statskontorets försorg. Denna innebär nämligen intet annat eller mera än att handlingarna stämplas till det belopp, om hvilket sökanden framställt begäran, utan vidare granskning, huruvida detta är det med stämpelförordningens föreskrifter öfverensstämmande. En sådan granskning skulle däremot åligga myndigheten, därest dennas åtgärd med stämplingen blefve i författningen påbjuden.

Den i gällande stämpelförordning medgifna stämpling af aktiebref, lottbref och obligationer kan nu endast äga rum genom Statskontorets försorg. Om denna stämpling göres obligatorisk, kunde ifrågasättas, huruvida sådan stämpling borde få äga rum äfven hos andra myndigheter, t. ex. hos länsstyrelserna. De maskinella anordningar, som erfordras för verkställandet af ifrågavarande stämpling, äro emellertid af ganska dyrbar beskaffenhet, i hvilket afseende må omförmälas, att den apparat, som af Statskontoret måst anskaffas för utförande af den i stämpelförordningen anbefallda stämplingen, betingat en kostnad af 7,425 kronor 50 öre, hvilken kostnad emellertid i viss mån motväges däraf att stämpelprovisionen för de på detta sätt utgjorda stämpelafgifter bortfaller; och torde med afseende härå och då det för utgifvaren af ifrågavarande papper i allmänhet icke torde vara förenadt med större besvär eller omgång att insända dem till Statskontoret än till vederbörande länsstyrelse, stämplingen enligt Statskontorets mening böra äga rum allenast genom detta ämbetsverks försorg.

Om den sålunda föreslagna anordningen lagfästes, kunna från Statskontoret för hvarje år erhållas statistiska uppgifter angående afkastningen af stämpelafgifterna för aktiebref, lottbref i bankbolag och obligationer, särskildt för hvar och ett af dessa slag af handlingar. Den ökade kontroll på den riktiga beräkningen af afgifterna, som tillika vunnas, får, med afseende på den i fråga om stämpelafgiften för aktiebref och lottbref i banker gällande bestämmelsen, att, i fall enligt bolagets beslut för aktie eller lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien eller lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet, icke anses sakna sin betydelse.

Införes tillika, på sätt här ofvan jämväl blifvit ifrågasatt, ett särskildt slag af stämpel för depositions-, kapitalräknings- och öfriga insätt-

Till bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir äfvensom å kapitalräkning eller annan räkning, därå penningar mot särskildt bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återställas, skola, utom för utgörande af den särskilda stämpel, hvarmed beviset skall förseas, då på grund däråf betalning sökes hos offentlig myndighet, användas sådana bankstämplar, om hvilka i 27 § förmåles.

32 §.

Då aktiebref, lottbref eller obligationer enligt § 8 C skola förseas med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling af blanketterna till aktiebrefven, lottbrefven eller obligationerna sker genom Statskontorets försorg. Den, som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäle sig därom skriftligen hos Statskontoret med bifogande af blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet af hvarje valör. Statskontoret fastställer därefter det belopp, med hvilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blifvit inbetaldt, verkställa stämplingen.

Talan mot Statskontorets beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för öfverklagande af Statskontorets beslut i allmänhet.

Slutligen tillåter sig Statskontoret fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet därpå, att för den händelse sättet för utgörande af stämpelafgiften för aktiebref, lottbref och obligationer varder ordnad såsom Statskontoret här ofvan föreslagit, häråf torde påkalla vissa tillägg till gällande instruktion för Statskontoret, hvarjämte föreskrifter torde böra lämnas om meddelandet af statistiska uppgifter rörande afkastningen af hithörande stämpelrubriker; och torde Statskontoret, om omständigheterna därtill föränleda, framdeles få inkomma med förslag i dessa hänseenden.

Den till Statskontoret remitterade handlingen återställas härmed. Stockholm den 31 december 1908.

Underdånigst
HANS WACHTMEISTER.

C. G. SYLVAN.

CHR. L. TENOW.

GUSTAF AHLM.

G. Thorstenson.